

laišķai lietuviams

JULY-AUGUST 1993 LIEPA-RUGPJŪTIS

PADĖKIME SAVO VAIKAMS ĮSIMYLĖTI	217	Danutė Bindokienė
“IR ATLEISK MUMS MŪSŲ KALTES...”	220	Aldona Kamantienė
ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO MIŠIOSE	225	Jonas Lauriūnas, SJ
TRUPUTIS FILOSOFIJOS APIE KUNIGĄ	227	V. Bagdanavičius, MIC
GYVENIMAS BENDRUOMENĖJE	231	Chiara Lubich
EVANGELIJA — GEROJI NAUJIENA LIETUVAI	232	Ses. Apolonija Andzevičiūtė
VANDUO — KIENO MALŪNUI?	236	Alfredas Guščius
PAJŪRIO PASAKOS	238	Lacrima
PORA ŽODŽIŲ APIE ŽMONIŠKUMĄ	239	Kazimieras J. Ambrasas, SJ
DABARTINIO MŪSŲ JAUNIMO CHARAKTERISTIKA	241	Vita Narauskaitė
KNYGOS	243	Red.
TĖVYNĖJE	244	Marija A. Jurkutė
TAISYKLINGAI AIŠKINKIME TIKĖJIMO DALYKUS	249	Antanė Kučinskaitė
ŠYPSULIAI	251	Red.
TRUMPAI	252	Juoz. M.

Šis numeris iliustruotas Martyno Vidzbelio nuotraukomis iš “Laiškų lietuviams” metinės šventės.
 Viršelio piešinys ir skyrių vinjetės — dail. Rasos Sutkutės.
 Lietuviškas raidynas — Jono Bogutos.
 Apdaila — Teresės Bogutienės.

Laiškai Lietuviams — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July/August, when bimonthly, for \$15.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1993 / LIEPA-RUGP. / JULY-AUGUST / VOL. XLIV, NO. 7-8

PADĖKIME SAVO VAIKAMS ĮSIMYLĖTI

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Kai vyriausias “Laiškų lietuviams” redaktorius pageidauja iš kurio savo redakcijos kolektyvo nario straipsnio, dažnai ir temą nurodo, arba bent pasiūlo. Tačiau šį kartą šyptelėjęs tepasakė: “Rašyk ką nors apie vasarą”.

Paminėjus vasariškas temas, nejučiomis sušvinta nerūpestingų atostogų vaizdai, gaivinančios bangos ir tingios, saulėtos dienos. Visa išeivijos lietuvių veikla laikinai lyg suspenduojama, padedama į šalį tarytum žieminiai drabužiai: vasarą reikia nuo visko apsispalaiduoti, pamiršti, pailsėti.

Kažin, ar tai ne per daug didelė prabanga mūsų, išeivijos lietuvių, gyvenimo sukuriuose? Laikytis “vasaros pertraukos” tradicijų tegali tik šio didelio ir daugiaspalvio krašto gyventojai, kurių dienas riboja darbas, šeima, pramogos ir poilsis. Lietuviai ramiai plaukti su šia eilinio gyvenimo srove negali, nes labai greitai pasinertę į jos dugną, susilietę su daugybe kitų, taip pasyviai plūduriuojančių, dienų slinktimi ir prarastų tai, kas juos skiria — savo lietuviškąją tapatybę.

Žiema ar vasara, pavasaris ar ruduo, mums reikia nuolat budėti, nuolat stengtis, kad ne tik mes patys, bet ir būsimosios

Dail. Gražinos Didelytės piešinys.

lietuvių kartos svetimuose kraštuose pasiliktu lietuviškos. O tai nelengvas uždavinys, pareikalaujantis darbo ir pasiaukojimo.

Būtų kur kas lengviau numoti ranka ir kapituluoti. Deja, ir to negalime padaryti. Praradę savo lietuviškumą (arba jo sava valia atsisakę), prarandame dalį savo sielos, savo charakterio, pasiliekame pakibę kažkur „niekieno žemėje“, nežinodami, kas esame, kodėl elgiamės, mąstome, gyvename taip, o ne kitaip. Tos savybės iš dalies mums suteiktos kaip mūsų lietuviškos kilmės kraitis: jomis atsikratyti, jas paneigti ne taip jau lengva.

Vėl grįžkime į vasaros dienų nerūpestingą apsnūdimą. Ar mes vasarą laikysime savotišku sielos miegu, sustingimu, neveiklumo laikotarpiu? Nejaugi tik rudenį vėl išlįsime, lyg meškos iš savo urvų po ilgo žiemos miego? Iš tikrųjų tas, kasmet propaguojamas ir primenamas, vasaros mėnesių neveiklumas yra tam tikra iliuzija. Jeigu pasidairysime aplinkui, pastebėsime, kad to neveiklumo labai mažai. Lietuviškoji veikla vasarą įgauna kitas formas.

Visą vasarą stovyklavietėse klega, dainuoja, dirba mūsų atžalynas — nuo pačių jauniausiųjų, iki gerokai paaugusių. Vasaros džiaugsmą stovyklautojai puikiai sujungia ir su poilsiu, ir su intensyviu darbu, ir su lietuviškumu. Stovyklauja ne tik jaunimas, bet ir vyresnieji: mokytojai, ateitininkai sendraugiai, vyriausieji skautai, kitos organizacijos. Jeigu jau ne savaitei kitai, bent savaitgaliui susiburdami į seminarus, suvažiavimus. Pakanka tuose susibūrimuose ir rimtų diskusijų, ir pramogų, tik kažkodėl visi vengia juos vadinti prasminga veikla.

Vasaros metu tebeskaitome lietuvišką spaudą, nes negalima kelis mėnesius atitolti nuo savų ir tėvynėje besivystančių įvykių. Nors Lietuvai (arba bent jos valdantiejiems sluoksniams), atrodo, pastaruoju laiku išeivija, jos nuomonės ir gyvenimas ne per daug rūpi, mums — atvirkščiai — negalime išjungti Lietuvos iš savo gyvenimo.

Laimingieji gali pavaikščioti tėvynės žeme, pabendrauti su jos žmonėmis, pasigrožėti gamta ir kultūros lobiais. Kiti — turime pasitenkinti tik iš ten atskrendančiomis naujienomis, kurios dažnai ne džiaugsmą ir pasididžiavimą, bet liūdesį bei nusivylimą sukelia. Tačiau atsukti nugarą savo kraštui ir jo rūpesčiams, kuomet į mus tiesiamos pagalbos ieškančios rankos, nepajėgiame. Našlaičiams reikia globos, ligoniams — vaistų, seneliams — užuojautos, giminėms — siuntinių ir padrąsinančio žodžio... Net ir tuomet, kai Lietuvai mūsų nereikia, mums ji lieka gyvybiškai svarbi.

Jau aišku, kad šis straipsnis nėra „vasariškas“, nes vis neužučiomis grįžtama prie nelabai atostogiškų temų. O atostogų vis dėlto ignoruoti nereikėtų: iš mokyklų paleisti mokiniai nuobodžiauja, stovyklos juos užima tik porą savaitių, o likusias — maišosi namie ir dejuoja, kad neturi gero užsiėmimo. Iš čia kyla tikrai „vasariškas“ pasiūlymas: padėkime šią vasarą savo vaikams įsimylėti!

Jeigu šis uždavinys bus atliktas atsargiai ir protingai, meilė tesės visą gyvenimą, net tuomet, kai apvailaveidžių vaikų skruostus išvagos metų raukšlės, o plaukus užkris sidabro spalva.

Padėkime savo vaikams pamilti knygą, o juo labiau — lietuvišką knygą! Pratinkime juos skaityti, supažindinkime su nuotykiiais, stebuklingais pasauliais ir žmonėmis, kurie slepiasi tarp knygos viršelių. Vaikai visą gyvenimą tėvams už tai bus dėkingi.

Kai kas gal pasakys: „Bandžiau, bet vaikas nemėgsta skaityti ir gana“.

Knygų skaitymas nėra pareiga (nebent, kai reikia pamokas ruošti), o malonumas, atgaiva, todėl reikia tuo vaikus įtikinti, reikia atrasti tinkamą progą, su knygų pasauliu supažindinti, parodyti vaikui, koks tas pasaulis nuostabus ir patrauklus. Čia formulės, kuri visiems tiktų, nėra. Kiekvienas tėvas ar mama savo vaiką pažįsta, todėl ir geriausių priėjimą gali atrasti.

Prisimena kartą matytas filmas apie labai

“Ir atleisk mums mūsų kaltes...”

(Konkurso suaugusiųjų grupėje I premiją laimėjęs straipsnis)

ALDONA KAMANTIENĖ

Didžiausias krikščionio žmogaus bandymas vyksta pačiais sunkiausiais jo gyvenimo momentais. Kaip lengva yra mylėti Dievą, kai viskas klojasi gerai. Kaip lengva yra atleisti, kai iš tikrųjų nėra ko atleisti. Kaip lengva žinoti, kalbėti ir patarti apie atleidimą, kai neatleidimas neslegia tavo pečių. Ką darome, kai gyvenimo nesėkmė seka nesėkmę, kai susiduriame su skriauda, įžeidinėjimais, neapykanta, piktumu, smurtu, neteisybe ir karais? Kokia yra mūsų krikščionybė, kai atsiduriame pačiuose žemiausiuose savo gyvenimo slėniuose? Ką reiškia mums krikščionybė, kai atsiduriame tarpe moralinių priešingybių? Ar pastaba pirmiesiems krikščionims, “žiūrėkite, kaip jie vienas kitą myli”, būna mums reali? Ar visi Evangelijoje girdimi Jėzaus mokymai neišsina kaip dūmai per kaminą?

Kartą rašytojas ir teologas C. S. Lewis buvo užklaustas, kokia krikščionybės doktrina neturi sau lygios kitose pasaulio religi-

jose? Daug negalvodamas, C. S. Lewis atsakė: “Tai lengva — nuodėmių atleidimas”. Jėzus atėjo į šį pasaulį, kad atleistų nuodėmes. Atleidimas išsprendė didžiausią problemą, blogio problemą.

Prieš Jėzaus atėjimą, apie atleidimą nebuvo daug kalbama. Atleidimas buvo kažkas ateinantis iš Dievo. Jėzuje atleidimas yra susijęs su kiekvienu krikščioniu. Klystume, manydami, kad didžiausias Dievo įsakymas, mylėti Dievą ir artimą, yra pasikeitęs nuo Kristaus laikų. Klystume, manydami, kad materialistinio pasaulio vertinamas pinigas ir savęs iškėlimas pakeičia Dievo ir artimo meilės įsakymą. Atleidimas yra krikščionybės esmė. Atleidimas yra turbūt didžiausias ir sunkiausias Jėzaus reikalavimas, nuo kurio priklauso ir mūsų išganymas. “Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką daro” (Lk 23, 34), buvo vieni iš paskutiniųjų Jėzaus žodžių jam mirštant ant kryžiaus. Atleidimas buvo ir Jėzaus mokymų esmėje. “Eik ir daugiau ne-

išpaikytą berniuką, kurį užpuolė kažkokia liga. Jis lovoje buvo apkrautas žaislais, elektroniniais žaidimais ir kitomis pramogomis, bet vis tiek nuobodžiavo. Vieną dieną vaiką aplankė jo senelis ir pasisiūlė paskaityti nuotykių knygą, “kurią jo tėvas skaitydavo, kai jis pats buvo mažas, ir jis skaitydavo berniuko tėvui, kai tas sirgdavo ir negalėdavo eiti į mokyklą”. Žinoma, vaikas tokiu pasiūlymu nebuvo per daug sužavėtas. Tik po to, kai senelis paaiškino, jog knyga kupina nuostabiausių nuotykių, berniukas nenoromis sutiko pasiklausyti.

Seneliui skaitant, pamažu įvyko per-

maina. Knyga tiesiog traukte įtraukė vaiką į savo pasaulį: jis rūpinosi, jaudinosi, komentavo ir laukė, kas bus toliau. Visas nesidomėjimas skaitymu buvo pamirštas. Kai senelis pasiūlė knygą pabaigti kitą kartą, berniukas maldavo dar truputį paskaityti.

Pagaliau nuotykių knyga buvo baigta. Seneliui besiruošiant eiti namo, berniukas nedrąsiai paprašė, kad ir rytojaus dieną ateitų, jam paskaitytų. Galima drąsiai tvirtinti, kad pasveikęs berniukas į knygas su panieka jau niekad nežiūrėjo. Nežiūrės ir mūsų vaikai, jei mokėsime juos skaitymu sudominti.

nusidėk” (Jn 8, 10). “Atleiskite savo priešams, darykite gera tiems, kurie jūsų nenkenčia” (Lk 6, 27).

Atleidimas turi savo kainą. Kristui jis kainavo mirtį ant kryžiaus. Atleisdamas mums mūsų kaltes, jis jas visas prisiėmė sau, atverdamas mums kelią į dangų. Tačiau be atgailos ir sąmoningo nuodėmės supratimo negali būti atleidimo. Be šio supratimo ir krikščionybė būtų bereikšmė. Kartą G. K. Chestertonas, užklaustas, kodėl jis perėjo į katalikybę, atsakė: “Gauti nuodėmių atleidimą”. Mums reikia Dievo atleidimo, taip kaip sūnui palaidūnui reikėjo jo tėvo meilės ir atleidimo. Dievas nori mums atleisti, kaip norėjo palaidūno tėvas priimti į savo namus grįžtantį sūnų.

Tačiau atleidimas, kurio laukiame iš Dievo ir kuris reikalingas mūsų išganymui, turi ir sąlygas. Dievas atleis mums, jeigu mes atleisime kitam. “Jeigu jūs atleisite žmonėms jų nusižengimus, tai ir jūsų dangiškasis Tėvas atleis jums. O jeigu neatleisite žmonėms, tai nė jūsų tėvas neatleis jūsų nusižengimų” (Mt 6, 14-15). Prašydami Dievo atleidimo, esame įpareigoti jį duoti ir kitam. “Atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams”, yra paties Kristaus išmokyti žodžiai, kuriuos kasdieną turime kartoti su didžiausiu sąmoningumu. Popiežius Jonas Paulius II sako, kad atleisti ar neatleisti nėra pasirinkimas. Gaudamas atleidimą iš Dievo, žmogus patiria jo gailestingumą. Tuo pačiu jis yra pašauktas duoti atleidimą kitiems. “Palaiminti gailestingieji, jie susilauks gailestingumo” (Mt 5, 7). Gailestis yra aktas, kuriuo žmogus prašo Dievą jam atleisti. Atleidimas yra Dievo atsakymas žmogui į jo prašymą. Šv. Tėvas sako, kad žmogus gauna tiek Dievo gailestingumo, kiek jis pats yra pakeistas atleidimo dvasios kitam žmogui.

Atleisti žmonių padarytas nuoskaudas yra labai sunku. Net ir geri krikščionys sunkiai gali dorotis su šia problema. Popiežius Jonas Paulius II siūlo kartoti šią

maldą: “Aš atleidžiu, padėk man mano neatleidime”. Mes turime tikėti, kad Viešpats pripildys mūsų tuštumą tuo, ko mums daugiausiai trūksta. Pasigailėjimo dovana buvo mums dosniai duota paties Dievo, todėl ir mes turime ją dosniai duoti.

Norint artimuose santykiuose gyventi, ypač šeimose, turime atleisti visą laiką, ne vienkart. Ir Dievas mums atleidžia visą laiką. Žmogaus teikiamas atleidimas lengvėja su praktika. Su kasdienine praktika atleidimas gali tapti natūralus veiksmas. Gal todėl ir Jėzus liepė Petruui atleisti ne vieną, ir ne septynis kartus, bet septyniasdešimt septynis kartus (Mt 18, 22). Tai reiškia, kad neskaičiuojame, kiek kartų kitas mus užgavo.

Jėzus mums davė pavyzdį ir Dvasią tokios meilės, kuri gali pakeisti mūsų širdis ir įgalinti mus gyventi, kaip jis gyveno. Ar galime įsivaizduoti save ant kryžiaus? Esame nuplakti, pažeminti, paniekinti ir nukryžiuoti. Vieni iš paskutiniųjų žodžių, kuriuos ištarime, yra: “Tėve, atleisk, nes jie nežino, ką daro”. Gal sakytume, kad taip tik Dievas galėjo padaryti, kad iš žmogaus to negalima norėti ir tikėtis. Bet ar Dievas, mūsų Kūrėjas, kuris mus pažįsta, reikalautų iš savo kūrinio neįmanomų jam padaryti dalykų?

Jėzus atleisdamas nežiūrėjo, ką žmonės jam padarė. Jis nežiūrėjo į jų kaltės didybę. Jis matė žmogų kaip mylinčio jį Dievo vaiką. Tą patį ir mums jis liepia daryti: žiūrėti ne į skriaudos ar kaltės didumą, bet į žmogų kaip Dievo paveikslą. “Ne pagal mūsų kaltes mums moka, nebaudžia mūsų, kiek verti esam” (Ps 103).

Kartais mums atrodo, kad žmonės atskiria “principo dalykai”. Manome, kad “negalime atleisti dėl principo”. Atrodo, kad vienas iš mūsų turėtų būti išteisintas, kitas pasmerktas ir turįs prisipažinti esąs kaltas. Kitu atveju žmonės galvos, kad aš “pasiduodu” principo dalykuose. Krikščioniškame atleidime nieškomė kaltės ar išteisinimo. Atleidimas neišsprendžia kaltinimų ir tei-

singumo problemų: priešingai, atleidimas visa to išvengia. Atleisdami nelaikome kito mums padarytos skriaudos. Atleisdami mažiname ir negatyvias teisimo mintis. Suprasdami, kad negatyvus teisimas niekieno ir nieko nepakeičia, pradedame praktikuoti to žmogaus priėmimą, vietoj teismo. Priėmimas kito žmogaus ir keitimas savo negatyvaus galvavimo apie jį ir yra atleidimas. Atleidimas išsklaido jausminį negatyvumą, kuris atėjo su neapykanta. Atleidimas atstato mummyse dvasinę ramybę, intelektualinį objektyvumą ir jausminį balansą. “Verčiau būkite malonūs, gailestingi, atleidūs vieni kitiems, kaip ir Dievas Kristuje jums buvo atlaidus” (Ef 4, 32). Kai išmokstame pakeisti negatyvų teisimą atleidimu, ir mūsų pačių gyvenimas dramatiškai pagerėja.

Be atleidimo negalime turėti ir Dievo meilės pilnatvės sau ir kitiems. Neatleidimas pastoja kelią ir maldai. “Eidami melstis, atleiskite, jei turite ką nors prieš kitus, kad ir Jūsų Tėvas danguje jums atleistų jūsų nusizengimus” (Mk 11, 25). “Jei neši dovaną prie altoriaus ir ten prisimeni, jog tavo brolis turi šį tą prieš tave, palik savo atnašą tenai prie altoriaus, eik pirmiau susitaikinti su broliu, ir tada sugrįžęs aukok savo dovaną (Mt 5, 23-24). Kaip dažnai praleidžiame pro pirštus šį Kristaus reikalavimą, užmiršdami, kad atleidimas atidaro duris Dievui išgirsti mūsų maldą.

Katalikų Bažnyčia turi priemones, kuriomis ji siūlo naudotis Dievo atleidimo ieškantiems. Ji mums siūlo sakramentus, ypač Susitaikinimo sakramentą. G. K. Chestertonas bažnyčią vadino nusidėjėlių lignonine. Sakramentai gydo žmogaus sielą ir teikia dvasines malones. Susitaikinimo sakramentas mums primena, kad visi esame nusidėjėliai. Jeigu pamirštame, kad esame nusidėjėliai arba pasirenkame to nematyti, pasijuntame be gyvybės, atskirti nuo to, kas duoda reikšmę mūsų gyvenimui. Ieškome gyvenime to, ką tik Dievas ir jo Bažnyčia gali mums duoti. Gaila, kad daug katalikų nėra įsisąmoninę j

Susitaikinimo sakramento svarbą. Tie, kurie išbraukė Susitaikinimo sakramentą iš savo dvasinės pratybos, save teisina, kad “aš esu geras žmogus, kuriam, ačiū Dievui, nėra mirtinio reikalo atleisti”. Tikroji Susitaikinimo sakramento esmė yra ne mūsų nuodėmingumas, bet meilė, atleidimas ir džiaugsmas, kurį Dievas siūlo per šį sakramentą.

Kristus sakė, kad tik lignoniams reikia daktaro. Pagal G. K. Chestertoną, tik lignoniams reikia Bažnyčios ir jos teikiamo gydymo. O lignoniai esame mes visi. Bažnyčia niekada nebuvo ir nebus tobulųjų ir išrinktųjų kompanija. Bažnyčia yra ir bus bendruomenė tų, kurie siekia Dievo atleidimo ir duoda bei priima atleidimą. Atlaidūs turėtume būti ir patys sau, prisipažindami, kad esame netobuli. Tobulėsime, priimdami iš Dievo atleidimą ir teikdami jį kitiems. “Jis man visas kaltes dovanoja, gydo visas mano silpnybes” (Ps 103). Supratimas, kad mūsų nuodėmės atleistos, yra vienas iš būdų sužinoti, kad mes turime naują gyvenimą (Lk 6, 17). “Our Sunday Visitor” savaitinio katalikų laikraščio nuolatinis bendradarbis kun. Robert Griffin sako, kad mes, nusidėjėliai, esame Bažnyčios egzistavimo priežastimi — jos “raison d’être”.

Atleidimas nėra sentimentalus jausmas, lygiai kaip krikščioniška meilė nėra jausmas, kuris ateina ir praeina. Atleidimas yra apsisprendimas matyti kitą žmogų per Jėzaus akis ir mylėti jo meile, nežiūrint, kokie netobuli būtume ir kaip netobulai to siektume. Viešpatie, leisk man matyti kitą žmogų, kaip Tu jį matai, ir mylėt, kaip Tu myli — besąlygiškai.

Atleidimas yra daugiau negu geras, krikščioniškas veiksmas, kurį darydami patenkame į dangų. Taip, krikščioniui yra svarbiausia pelnyti dangų, bet apie atleidimą kalba ir nekrikščionys. Apie atleidimą kalba ir tie, kurie nepažįsta atleidimą pasauliui atnešusio Kristaus.

Peter Kreeft, dabartinis Amerikos katalikų rašytojas ir filosofas profesorius Boston

Laureatės Aldona Kamantienė (viduryje) ir Marija Aldona Jurkutė-Bražiūnienė (kairėje) laukia laimėtų premijų.

M. Vidzbelio nuotr.

College, taip pat dažnai kalba apie žmogaus į blogį palinkimą ir atleidimo problemą. Jis sako, kad nuo žmogaus nupuolimo jame yra įsigalėjęs beprasmis palinkimas kitą skriausti. Žmogus negali to įpročio atsikratyti. Kreeft mato mūsų istoriją, kaip karų istoriją. Blogybės, prasidėjusios individe ir šeimoje, persiduoda į gimines, bendruomenes ir tautas. Kuo žmonės yra artimesni, tuo daugiau kenčia vienas kito įskaudinimus. Kenčia giminės, draugai, bendruomenės ir tautos. Turime nesveiką pasitenkinimą, puoselėdami senas žaizdas. Jaučiamės pranašesni ir geresni, kai smerkiame kitą už jo mums padarytas nuoskaudas. Savęs gailestis teikia nesveiką pasitenkinimą ir atidėlioja atleidimą. Be at-

leidimo šeimos suyra, draugystės nutrūksta, bendruomenės skyla, tautos kariauja. Peter Kreeft mano, kad tam tarpusavio žmonių skausmui gydyti yra reikalingas atleidimas. Jo nuomone, atleidimas yra pats svarbiausias, universaliausias ir paprasčiausias sprendimas, gydant žmonių tarpusavio problemas.

Psichologas Maxwell Maltz ragina atleisti ne todėl, kad atleisti yra kilnu, bet todėl, kad atleisdami patys tampame laimingesni. Visi rūpinamės kuo greičiau užgydyti kūno žaizdas, panaikinti fizinius skausmus, tačiau psichologinius skaudulius nešiojamės ir nenorime jų paleisti. Maxwell Maltz tvirtina, kad tokios žaizdos geriausiai gyja per atleidimą. Kai neatleidžiame, mes kaltiname

kitus ir laikome juos atsakingais už mūsų nesėkmes. Su kaltinimu ir pykčiu ateina ir kerštas, t.y. noras veikti, kad kitas, kuris mane įskaudino, kentėtų. Dažnai girdime apie žmones, kurie paskiria visą savo gyvenimą, kad su kitu atsiskaitytų. Nepaleidžiame kitų įskaudinimų, nesuprasdami, kiek visa tai veikia negatyviai į mūsų sielą, širdį, protą ir ardo kūno sveikatą. Wayne Dyer, psichologas ir knygų autorius, mano, kad nenorėjimas arba nemokėjimas atleisti yra vienas iš pagrindinių daugelio žmonių nelaimingumo priežasčių. Jis pasakoja apie vieną motiną, kurios vienintelė dukra buvo nužudyta. Nusikaltėlis buvo pasodintas į kalėjimą. Per 18 metų ši motina troško mirties bausmės dukros žudikui. Mirties bausmė toje valstijoje buvo panaikinta. Noras keršyti nuodijo tos moters gyvenimą ir niekas negalėjo jos iš to išvaduoti.

Daugeliu atvejų savo gyvenime galime pateisinti pyktį, kaip sveiką ir normalų reagavimą į kai kurias aplinkybes ar įvykius, kuriuos kitas žmogus mums sukūrė. Kyla problema, kai tą pyktį puoselėjame arba siekiame keršto.

Kristaus ištarti žodžiai ant kryžiaus, „Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką daro“, mums labai sunkūs suprasti. Kaip žmonės, kurie mus skaudina ir skriaudžia, gali nežinoti, ką daro? Wayne Dyer išvedžioja, kad jie gali būti apakinti savo pykčio, neapykantos ar baimės. Jie net skleidžia savo neapykantą kituose žmonėse. Nekęsti tokių žmonių dėl jų veiksmų yra beprasmiška. Žmonės, kurie kitus skriaudžia, gal geriau nieko ir nežino. Vienintelis būdas juos pakeisti yra rodyti jiems savo meilę, užuot atsilyginus tokia pačia neapykanta. Čia vėl susiduriame su Kristaus mokymu: „Mylėkite savo priešus, darykite gera tiems, kurie jūsų nekenčia. Laiminkite tuos, kurie jus keikia, ir melskitės už savo niekintojus“ (Lk 6, 27). Tik mes, krikščionys, galime permatyti šių Kristaus raginimų prasmę.

Anksčiau minėtas psichologas Dyer sa-

ko, kad mūsų gyvenimas susideda iš daugybės pasirinkimų, nors dažnai to patys nepripažįstame. Dyer išvedžioja, kad, laikydamasis neapykantos, leidžiu skriaudėjui mane kontroliuoti, kai tuo tarpu jo gyvenimas eina nepriklausomas nuo mano nusiteikimų ir jausmų. Atleidimas yra savęs išlaisvinimas. Kai atleidžiu, neduoodu kitam galios kontroliuoti mano gyvenimą, jausmus ir veiksmus. Kai atleidžiu, tada nėra reikalo daugiau kaltinti.

Philip Yancey, daugelio knygų autorius ir žurnalo „Christianity Today“ vienas iš redaktorių, prisimena ir pasakoja, kaip 1990 metais pasaulis stebėjo atleidimo dramą pasaulinėje politikoje. Rytų Vokietija pirmuose laisvuose rinkimuose išsirinko parlamentą, kuris susirinko paimti valdžią į savo rankas. Pirmasis jų oficialus veiksmas buvo balsavimas už ypatingą pareiškimą, kuriame Rytų Vokietija prisiėmė kaltę už pažeminimą, persekiojimą ir masinį žudymą žydų Antrojo Pasaulinio karo metu. Jie prašė viso pasaulio žydų ir Izraelio valstybės atleidimo. Šio straipsnio autorius klausia, ką šis parlamento aktas siekė? Iš tikrųjų, tai jis neprikėlė iš numirusiųjų išžudytų žydų ir nepanaikino nacių padarytų baisumų. „Šis parlamento aktas“, — sako autorius, — atleido šiek tiek Vokietiją nuo ją 50 metų smaigiančios kaltės“. Penkis dešimtmečius jų valdžia neigė atleidimo reikalingumą. Atleidimas įgalina atnaujinti ir tęsti turėtus santykius šeimose, bendruomenėse ir tautose.

Neseniai pasirodžiusioje knygoje „Return of the Prodigal Son“ Henri Nouwen, kunigas ir daugelio knygų autorius, sako, kad pasaulyje yra tiek skausmo, kad atleidimas yra dovana ir džiaugsmas, kurį teikiame sau ir kitam. O Dievui užtektų vieno kažkur slypinčio atgailojimo akto, vieno mosto, parodančio meilę kitam, vieno tikro atleidimo momento, kad jis palikęs savo sostą bėgtų pasitikti sūnaus ar dukros ir pripildytų dangų dieviško džiaugsmo garsais. Tik cinikai žiūri į atleidimą kaip nerealų sentimentalumą ir

ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO MIŠIOSE

JONAS LAURIŪNAS, S J

3. *Prie versmės*

Vienas vokiečių iš karo atsiminimų pasakojo tokį epizodą. Mieste, kur stovėjo jų dalinys, buvo cerkvė, kurioje vykdavo pamaldos. Sekmadienį jis nuėjo į ją. Susirinko žmonių būrelis, atėjo popas, prasidėjo pamaldos. Žmonės, pamatę savo tarpe uniformuotą vokiečių, pasijuto nedrąsiai, traukėsi toliau. Pamaldų pradžioje pasirodė popas su šv. vandens indeliu, prieidavo prie kiekvieno, o šis pamirkydavo pirštą ir persižegnodavo rytietišku būdu. Prie vokiečio nėjo. Tada jis pats priėjo, padažė pirštą ir persižegnojo katalikišku būdu. Popas jam nusišypsojo, nusilenkė, o žmonės irgi kažkaip šiltai sužiuro į jį. Jam pasidarė smagiau, kad jo nevengia, o šie suprato, kad jis yra krikštytas, tikintis, ir nors vokiečių jie bijojo ir nekenė, bet šitą laiką jau savu. Ši apeiga nutiesė tarp jų tiltą.

Katalikų apeigose yra viena graži ir prasminga apeiga — šlakstymas, praktikuojamas sekmadieniais. Tai krikšto atmintinė o kartu — ir viena atgailos akto forma. Romoje prie Šv. Petro bazilikos tarp Berninio suprojek-

tuotų kolonų yra šulinys iš senų laikų. Jis ten įtaisytas ne puošnumo dėlei. Prie jo žmonės plaudavo veidą ir rankas. Ant jo graikiškai užrašyta: “Nusiplauk savo nuodėmes, ne tik veidą”. Ir kitur prie bažnyčių būdavo įtaisomi šuliniai, kad žmonės karštomis dienomis atsigaiventų, apsiplautų nuo dulkių. Bet vandenį Bažnyčia naudoja ir apeigose: krikšte, kur žmogus išlaisvinamas iš pirmapradės nuodėmės. Šiandien beveik trečdalis žmonių gyvena rajonuose, kur stinga vandens. Visais laikais žmogus stengėsi įsikurti prie vandens: prie upelio, prie ežero. Dykumose, kur karšta, žmogus be vandens gurkšnio negali gyventi. Vanduo — gyvybės versmė. Krikšto vanduo — amžinosios gyvybės versmė. Sekmadienį minime Kristaus prisikėlimą ir mūsų atpirkimą — ne veltui rusai sekmadienį vadina voskresenija — tad ir apšlakstymas dera prie sekmadienio Aukos.

Giesmė “Apšlakstyk, Viešpatie, mane vandeniu, ir būsiu tyras; nuplauk mane, ir pasidarysiu baltesnis už sniegą” yra paimta iš 50 psalmės, kurią sukūrė Dovydas, prašydamas Viešpatį atleidimo už nuodėmes. Rytiečiai su vandeniu elgdavosi taupiai, pvz.,

neįmato šviesos ir džiaugsmo, kurį atleidimas neša. Manau, nesunku būtų ir mums save įsivaizduoti sūnaus palaidūno rolėje, grįžtant pas mylintį ir atleidžiantį tėvą. Henri Nouwen siūlo eiti dar toliau ir išgirsti ne tik Tėvo kvietimą grįžti, bet ir patiems prisiminti mylinčio, atleidžiančio tėvo rolę. Jis sako, kad buvimas atgailaujančiu sūnumi ar dukra yra tik vienas mažas žingsnis nuo mylinčio ir atleidžiančio Tėvo. Rankos, kurios atleidžia, guodžia, gydo ir žada džiaugsmą, gali būti ir kiekvieno ir mūsų rankos.

Tik tada pirmiesiems krikščionims daryta pastaba “žiūrėkite, kaip jie vienas kitą myli”, bus reali mūsų gyvenime.

Stebėkime Dievo meilę ir gailėstingumą pasaulyje ir aplink save. Juo daugiau pastebėsime, tuo daugiau galėsime atleisti kitiems. Per atleidimą pažįstame ir patį Dievą, nes jis yra Gailėstingumas ir Atleidimas. Jėzaus raginimą “būkite tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas” gal galėtume interpretuoti ir sakyti: “būkite atlaidūs, kaip jūsų dangiškasis tėvas yra atlaidus”.

plaudami šventyklos sienas, jie neliedavo vandens, tik apšlakstydavo, lengvai suvilgydavo. Mus nuvalo ne vanduo, bet Dievas. Žmogus, kurio siela išlaisvinta iš nuodėmės purvo, gražiau šviečia negu sniegas. Rytuose sniegas yra retas reiškiny, neilgai laikosi, nespėja apdulkėti, todėl laikomas švarumo simboliu.

“Regėjau versmę...” Ši giesmė giedama velykiniu metu ir yra paimta iš pranašo Ezekielio knygos. Pranašas regėjo vandens srovę, kuri tekėjo iš dešiniojo šventovės šono ir drėkino visą šalį. Krikščioniui šis tekstas primena vandenį ir kraują, ištekęsčius iš Naujosios Sendoros šventyklos, iš Nukryžiuotojo Širdies, ir nešančius pasauliui išgelbėjimą.

Apšlakstymo metu verta prisiminti savo krikšto valandą, savo tėvų svajones ir Dievo planus mūsų atžvilgiu.

Per apšlakstymą stovime.

Netrukus išgirstame chorą giedant arba kunigą tariant: “Kyrie eleison — Viešpatie, pasigailėk”.

Žiloje senovėje tuos žodžius tardavo pagony, garbindami dievybę, įsikūnijusią saulėje — *Sol invictus, nenugalimoji saulė*. Kai iš mūsų lauko grįždavo su pergale imperatorius, gatvėse minios šaukdavo *kyrie eleison*. Panašių dalykų yra matę pasaulis ir XX amžiuje: liaudis Vokietijoje šaukė “Heil Hitler”, Azijoje — “Hotšimin”, mūsų šalyje — “Valio...”

Šis pasaulietiškas jausmo reiškimas buvo panaudotas ir religinėje plotmėje. Sukurtos gražios muzikos tiems žodžiams. Kai pirmą kartą išgirdome šis žodžius, mes išreiškėme džiaugsmą, sveikinimą, pagarbos išraišką, muzikai davė prašymo, maldavimo toną.

Be abejo, *Kyrie eleison* — *Viešpatie pasigailėk* išreiškia maldavimą, prašymą, nevertumą, kaltės jausmą. Bet šis nusižeminimo ir dejonės jausmas kartu išreiškia ir didybę To, iš kurio laukiame gailestingumo. Mes pripažįstame savo pačių tamsą ir skurdumą, bet kartu išpažįstame šviesą To, į kurį kreipiamės, kurio gailestingumu tikime. Šiame pa-

galbos šauksme kartu slypi ir viltis, gerumo ir galybės nuojauta To, kurio adresu skiriame šį savo šūksnį. *Viešpatie, pasigailėk*. Tai džiugesys Dievu, kylas iš nusižeminusios širdies. Tai prašymas ir šlovinimas. Ši nuotaka vėliau išsiskleidžia giesmėje *Gloria*.

Kam skiriamas, kam adresuojamas šis šūksnis? *Kyrios* — tai Kristus. Šiai giesmei pagrindą yra davęs šv. Paulius savo laišku filipiečiams (2 sk.): “Kad kiekvienos lūpos išpažintų Dievo Tėvo šlovei, jog Jėzus Kristus yra Viešpats!” Angelai Betliejuje sakė apie Kūdį: “Jis yra Viešpats Mesijas” (Lk 2, 11). Kai apaštalai žvejojo, jau Kristui prisikėlus, ir pamatė ant kranto kažkieno figūrą, Jonas sušnabzdėjo Petriui: “Tai Viešpats”.

Tad ir Bažnyčia šiais šūksniais “Viešpatie pasigailėk! Kristau pasigailėk!” kreipiasi tik į Kristų. Kai kas aiškina, kad kreipiasi ir į Dievą Tėvą — toks aiškinimas yra klaidingas. Tikinčiųjų bendruomenė, susirinkusi Aukai, kreipiasi į savo Brolių, į išaukštintąjį Viešpatį Kristų. Per Jį ir visas maldas skiria Dievui. Mes kreipiamės ne į kokią bespalvę būtybę, bet į Tą, kuris kaip žmogus pasirodė tarp žmonių ir savyje nešė Dievo paslaptį, turėjo žmogišką veidą. *Kyrie* šūksniu mes pabrėžiame Kristaus žmogiškumą, betarpiškumą, artumą. Šis džiaugsmo ir pagarbos šūksnis yra kartu ir maldaujantis, prašantis šūksnis, panašiai kaip latras kalbėjo: “Viešpatie, atsimink mane, kai įeisi į savo karalystę!” Tačiau neturėtume užmiršti to atspalvio, kuris ryškėjo senųjų pagonių šūksniuose. Jėzus Kristus-Žmogus ateina pas mus su dieviška didybe. Jis ateina lyg Palmių sekmadienį. Jis lanko mus, Jis skelbia, kad nuodėmė, velnias ir mirtis jau nugalėta. Jis ateina su galybe ir didybe, Jis ateina nudžiuginti mus, tad ir mes Jį pasitikime su džiaugsmo šūksniais. Nors “Kyrie” eina po “Prisipažįstu”, bet savo dvasia yra artimesnis “Glorijai”. Sveikiname gailestingąjį Viešpatį, kuris yra tikroji Saulė, ne ta, kurią garbino pagony. Jis Karalius, nuodėmės ir mirties nugalėtojas, nusidėjėlių draugas, kuris prima

Truputis filosofijos apie kunigą

Vytautas Bagdanavičius, MIC

Pasauliečio žvilgsnis į kunigą

Katalikiškoje visuomenėje yra tokia apraiška, kurią vadiname kunigu. Tai yra reali apraiška, kurios negalima palikti be dėmesio jai. Kartais ši apraiška atrodo kaip nesuprantamybė, kartais kaip keistenybė, o kartais kaip šventenybė. Tačiau faktas, kad kunigas yra mūsų tarpe, mus verčia jį patyrinėti, kad geriau jį pažintume ir net galėtume juo pasinaudoti. To reikalauja ne tik mūsų išmintis, bet ir katalikiškas tikėjimas.

Jau tik dėl to, kad jis yra kitoks negu kiti žmonės, jis yra tam tikra įdomybė, verta didesnio tyrinėjimo.

Kunigas savo prigimtimi yra toks, kad jo negalima išaiškinti iš biologinių žmogiškumo apraiškų. Galima būtų bandyti kunigą išsiaiškinti psichologiškai, kaip tam tikrą žmogiškos dvasios apraišką, tačiau ir tokiu būdu kunigiškumo apraiška nebus visai pasiekiamą. Kunigo reiškimasis yra tokio pobūdžio, kad jis atstovauja dalykams, išeinantiems toliau negu mūsų dvasiškos apraiškos. Taip yra jau ir dėl to, kad kunigo veikla yra ne tik individualinio, bet ir visuomeninio pobūdžio.

Taip pat negalima kunigiškos apraiškos sutalpinti vien dorinio veikimo srityje. Ir

šiais, ir kitais laikais visuomenėje reiškiasi ir tebesireiškia įvairūs dorovinės veiklos atstovai. Taip joje yra dorinių auklėtojų, dorinių principų atstovų bei jų tyrinėtojų ir dorinės tvarkos pažeidimų baudėjų. Bet ir jų kategorijoje taip pat negalima kunigo veiklos sutalpinti. To negalima padaryti jau vien dėl to, kad kunigo veikla, nors reiškiasi kasdieniniame mūsų gyvenime, savo tikslais ir uždaviniais išeina anapus patirtinės tikrovės ribų.

Kunigas yra didelė mįslė, gyvenanti mūsų tarpe. Toks jis dėl dviejų priežasčių. Viena, jis yra dieviškų galių nešėjas, o antra, jis yra mūsų silpnybių dalininkas.

Susitikimo centras

Bandykime suprasti kunigą kaip paties Dievo įsteigtą centrą susitikti žmogui su Dievu. Žmogus ir Dievas yra dvi savaimingos realybės, bet tarp jų atstumas yra be galo didelis. Tai yra atstumas tarp žmogaus ir tarp to, kuris jį yra padaręs. Kadangi šie abu veiksniai yra savaimingos dvasinės asmenybės, tai ir santykio tarp jų negalima suvesti į medžiaginę priklausomybę. Esminio priešingumo tarp jų nėra. Tai reikia pasakyti labai

palaidūną sūnų ir išteisina latrą ant kryžiaus. Mūsų šūkniuose turėtų aidėti džiaugsmo gaida: mes šloviname gailestingumą, kuris ateina mums Kristuje.

Pasak vieno pamaldaus rytiečio, ši truputė malda yra labai turininga, ji turi viską. Kaip Jėzaus laikais Palestinos vargšai, nelaimingieji kreipdavosi į Jį: “Viešpatie, Dovydo Sūnau, pasigailėk mūsų!” (Mt 20, 30), taip mes šiandien, panirę pasaulio tamsoje ir matantys savo pačių širdies tamsą, kreipiamės į tą patį Jėzų: Viešpatie, vienintele mūsų gyvenimo šviesa, būk gailestingas mums ir visam pasauliui!

(B. d.)

stipriai, nes pavojus yra visada realus, kad šie santykiai gali išvirsti į priešingybių santykius.

Bet kadangi šie abu veiksniai yra savaimingi ir dvasingi, tai jau vien dėl to tarp jų santykių galimas labai didelis įvairumas. Be to, jeigu vienas iš jų yra begalinis buvimas, o kitas yra jo sukurtas buvimas ne tik dvasiniame, bet ir medžiaginiame pasaulyje, tai tarp jų santykių galimybė dar labiau išsitęsia.

Nebus per daug pasakyta, kad to santykiavimo begalybė gali eiti nuo vieno kraštutinumo ligi kito. Žmogus gali paneigti Dievą įvairiausiais būdais. Jis gali Dievą palaikyti nerealybe ir su juo nesantykiauti. Dėl to, ir šalia to, jis gali rasti įvairių formų save patį sudievininti. To savęs sudievinimo formos gali būti taip pat labai įvairios. Jis gali įvairias savo menkystes ar trūkumus suabsoliutinti, juos pakeisdamas iki dieviško galiojimo. Jis gali iš paties biologinio žmogaus ribotumo pasidaryti dievybę ir net žmogaus mirtį padaryti savo galutiniu išsipildymu ir tokiu būdu atmesti Dievą, kaip netikrovę, ir taip pat atmesti santykiavimą su juo.

Tokios yra kliūtys žmogui santykiauti su Dievu. Dievas panašių kliūčių santykiavimui su žmogumi neturi. Savo sukurtą protingą ir gerą būtybę - žmogų Dievas iš esmės negali atmesti ir santykiavimą su juo nutraukti.

Norime ar ne, kunigas stovi žmogaus ir Dievo santykių pusiaukelėje. Šiam tikslui jis turi neabejotiną Dievo įgaliojimą. Jo turima galia Dievo vardu atleisti nuodėmes yra aiškus Dievo įgaliojimas. Be to, vykdomas Dievo Sūnaus aukos pakartojimas, laikant Mišias, yra kita neabejotina jo savybė, liudijanti, kad jis nėra savavališkai pasiėmęs pareigas tarpininkauti tarp Dievo ir žmonių. Tą įgaliojimą krikščioniškoje santvarkoje jis yra gavęs iš Dievo. Taigi, jeigu į kunigą žiūrėsime kaip į susitikimo vietą tarp Dievo ir žmogaus, tai turėsime priėjimą prie kunigo.

Norint suprasti kunigo vaidmenį katali-

kiškoje visuomenėje, reikia pradėti nuo teisingo žmogaus būvio supratimo jo santykiyje su Dievu. Žinoma, mes tikime, kad viso to gerumo, kas mes esame, tikra ir visuotinė prasme, darytojas yra Dievas. Tačiau, antra vertus, mes esame savaiminga būtybė, atstovaujanti pati sau net santykiyje su Dievu. Niekas kitas santykiyje su Dievu negali mums atstovauti be mūsų pačių. Taigi net ir kunigas. Mūsų santykis su Dievu nėra palenkta jokiai automatiškai dėsningumui. Tai reiškia, kad mūsų santykio su Dievu negali būti be mūsų pačių dalyvavimo.

Kad santykis tarp žmogaus ir Dievo būtų gyvas, žmogui reikia peržengti neišmatuojamus tolius, kurie skiria tą būtį — visokio buvimo pagrindą. Dėl to žmogiška būtis, nors taip pat yra dvasinė, yra ne jos pačios, o kito padaryta, norėdama laimėti savo santykį su begaline būtimi, turi žengti per begalinius tolius.

Iš to, kad skirtumas tarp Dievo ir žmogaus yra begalinis, nereikia ir negalima daryti išvados, kad tarp Dievo ir žmogaus yra toks atstumas, kaip tarp būti ir nebūti. Taip negalima sakyti jau vien dėl to, kad ir Dievas, ir žmogus egzistuoja. Panašiai negalima iš to milžiniško atstumo daryti išvados, kad skirtumas tarp Dievo ir žmogaus yra toks, kaip tarp gėrio ir blogio. Taip pat negalima sakyti, kad skirtumas yra toks, kaip tarp pliuso ir minuso.

Bet kadangi tolis tarp Dievo ir žmogaus yra be galo didelis, tai ir susitikimas tarp jų gali būti labai įvairus. To susitikimo įvairumas gali siekti beveik iki begalybės. Čia kaip tik galime rasti vietą kunigo vaidmeniui. Tame Dievo ir žmogaus santykiavime žmogus gali nueiti per toli arba nenuieiti tiek, kiek reikia. Kaip tik dėl to žmogui gali būti reikalingas tam tikras patikrinimas, ar jo pasiektas santykiavimas su Dievu yra priimtinas. Ir kaip tik katalikų kunigas turi visišką Dievo įgaliojimą jam atstovauti šiame reikale.

Ar kunigas yra tarpininkas tarp Dievo ir žmogaus?

Populiari katalikų kunigo samprata šiais laikais yra tokia, kad jis yra Kristaus, Dievo-Žmogaus atstovas ypač tuo būdu, kad jis atstovauja Kristui per Mišias. Tai yra teisinga kunigo samprata. Bet iš jos išeina ir kita samprata, būtent, kad jis, būdamas Kristaus atstovas, yra atstovas tarpininko tarp Dievo ir žmonių. Mat Kristaus sampratoje negalima paneigti jo savybės, kad jis yra ir Dievas, ir žmogus, taigi ir ryšininkas tarp Dievo ir žmonijos.

Katalikiškoje teologijoje tai yra labai aukšto lygio terminas. Šio termino katalikiška galvosena nėra linkusi kam nors lengvai suteikti. Kristų ji laiko vieninteliu tarpininku tarp Dievo ir žmonių. Senajame Testamente šio termino, kaip visuomeninės apraiškos, visiškai nebuvo. Nors ten buvo plačiai išvystytas kunigų luomas, bet kunigai nebuvo laikomi Dievo ir žmonių tarpininkais. Vienintelis atvejis S. Testamente — tai Mozė, kai jis save suprato ir žmonėms prisistatė, kaip tarpininkas tarp jų ir Dievo. (5 Mozės kn. 5, 5).

Krikščioniškoji kunigystė rymo ant dieviškos iniciatyvos suderinti žmoniją su saviimi, kai jis priima žmogaus prigimtį. Iš šio žmonijos ryšio su Dievu yra kilusi katalikiškai suprata kunigystė.

Tačiau kunigas, gavęs šio centrinio susitikimo vaidmenį, dar nepasidaro nei antžmogui, nei šventuoju. Jis pasilieka žemiškos tikrovės žmogus. Jis nėra apsaugotas nei nuo galimybės suklysti, nei nusikalsti. Jo galia yra nukreipta į visuomenę. Kai jis kitam žmogui yra vadovas jo santykių su Dievu, jo vadovavimas yra iš esmės autentiškai teisingas.

Kunigas yra visuomeninė apraiška. Jo galia jam pačiam yra neveiksminga. Kunigas, kaip asmuo, priklauso tai pačiai kategorijai, kaip kiti žmonės. Tai gerai suprato šv. Augustinas, kalbėdamas kitiems. Jis sakė: „Aš bijau to, kuo aš esu jums, t.y. tikintiesiems krikščionims, bet aš guodžiuosi tuo, kad

Redaktorius papuošiamas tautine juosta jo kunigystės auksinio jubiliejaus proga.

M. Vidzbelio nuotr.

esu vienas iš jūsų”. Kitaip sakant, kunigas gali naudotis tuo pačiu Dievo atlaidumu, kuriuo Dievas apdovanoja visus tikinčiuosius.

Iš tos tiesos, kad kunigo charakteris yra ne dėl jo išganyto, bet dėl kitų, kyla kelios išvados. Visų pirma, kad kunigo charakteris nieko neprideda jo asmeniniam šventumui. Antra, kunigo charakteris savo esme yra visuomeninė apraiška ar net visuomeninė insti-

tucija. Ir trečia, kad kunigiškas charakteris gali būti suteikiamas tik žmogui ir kad žmogus-kunigas, veikdamas Bažnyčioje, prisideda prie savo tobulumo ir šventumo.

Tikra ir neribota prasme tarpininkas tarp Dievo ir žmonijos yra Jėzus Kristus, kartu Dievas ir žmogus. Jo kunigiškas ir tarpininkaujantis pasireiškimas yra neprilygstamai aktyvus. Savo laisvai priimta mirtimi ant kryžiaus jis yra tarpininkas tarp Dievo ir žmonijos labai aktyvia prasme. Kunigas katalikiškoje visuomenėje yra ne kas kita, kaip Kristaus tarpininkaujančios veiklos atstovas ir pratęsėjas. Tas pratęsimas yra ne vien simbolinis, bet ir realus. Laiške žydams (3, 14) rašoma: “Juk mes esame tapę Kristaus dalininkais...”

Turint tai prieš akis, suprantamas yra šitoks kunigiškumo supratimas ir vertinimas: “Tarpininkas ir kunigas, Kristaus padarytas, yra aukščiausia Naujosios Sendoros šventenybė”. Tai sako mūsų šimtmečio medicinos ir teologijos daktaras Emil J. Scheller (*Das Priestertum Christi*), Ferdinand Schoengen, Paderborn 1934, 106 psl.).

Kad kunigas mūsų laikais daug kur yra nepopuliarus, tai kaip tik nurodo tikrą jo prigimtį ar jo buvimo situaciją. Tai yra tikroji kunigo buvimo vieta. Ji yra būdinga tarpininkaujančiu jo vaidmeniui. Kai kunigas, užuot buvęs tarpininkas, pasidaro tos visuomenės vadu, tada jis galbūt prasilenkia su savo pašaukimo visuma. Žinoma, kunigas yra vadas. Visuomenėje, kurioje kunigas veikia, yra ir bus žmonių, kurie yra greitai nusišalinti prieš Dievą ir prieš kunigą. Kunigo psichologijai nustatyti yra naudinga, kad jis save suvoktų ir kitų būtų suvokiamas taip, kad jis visada stovėtų nepatogioje situacijoje. Tas nepatogumas kyla iš jo, kaip tarpininko, uždavinio: derinti ir jungti konkrečius žmones su Dievu, kurį ta visuomenė nepakankamai pažįsta ir tą uždavinį nepakankamai vertina.

Taigi kunigas yra tarpininkas tarp Dievo ir žmonių. Tarpininko filosofija domėjosi di-

dieji filosofai: Platonas ir Aristotelis. Aristotelio supratimu, tarpininkas yra teisingas vidurys tarp dviejų kraštutinumų.

Tarpininkas yra kartu ir kažkas daugiau, ir kažkas mažiau. Tačiau priešingumai, kurie čia yra jungiami, turi būti tos pačios kategorijos. Kitaip sakant, esminiai prieštaravimai negali turėti tarpininko. Platono supratimu, tarpininkas yra tas, kuris dalyvauja abiejuose kraštutiniuose. Šv. Tomas Akvinietais savo tarpininko supratimui aptarti paėmė iš Aristotelio tarpininką, kaip teisingą vidurį, o iš Platono — tarpininką, dalyvaujantį abiejuose kraštutiniuose. Tai pritaikant kunigo sampratą, katalikų kunigas turėtų būti teisingas tarpininkas Dievo ir žmogaus byloje. Bet kartu jis turi būti nesvetimas ne tik Dievui, bet ir tai visuomenei, kuriai jis tarpininkauja.

Jau minėtas Emil Scheller kunigiškumo vertybę supranta kaip bendrinę vertybę. Tai reiškia, kad ji savyje neturi individualumo. Bet kadangi ši vertybė yra suteikiama individualiam žmogui, ji įgyja tam tikro individualumo. Ir kadangi šios vertybės panaudojimas reiškiasi ryšium su kuriuo nors vienu ar kitu žmogumi, tai ir dėl to kunigiškumas įgauna individualių žymių (78 psl.).

Atkreipus atitinkamą dėmesį į tai, kad kunigas yra tarpininkas tarp visuotinės tobulybės, kuri yra Dievas, ir žmogaus, kuris nėra visuotinė tobulybė ir kurioje gali būti ne tik netobulumo, bet ir didelio nuodėmingumo, gali pradėti aiškėti tiesa, kad netobulumas ir kunigo asmenyje yra šia prasme natūralus dalykas. Jeigu kunigas būtų tobulybės pati savyje, jis pasidarytų svetimas tam žmogui, kuriam jis vaidina tarpininko vaidmenį, jam santykiuojant su Dievu. Kunigas, tarpininkaudamas žmogui jo santykių su Dievu, veikia dieviška galia, tačiau jis veikia pats.

Klaidingas būtų kunigo supratimas, jeigu jis būtų laikomas kaip kas nors, esantis ant ribos: šalia Dievo ir šalia žmogaus. Taip

(perkelta į 250 psl.)

GYVENIMAS BENDRUOMENĖJE

CHIARA LUBICH

*“Visi tikintieji laikėsi drauge ir turėjo
visa bendra” (Apd 2, 44).*

Apaštalų Darbų autorius, evangelistas Lukas, šioje frazėje aprašo trumpai, iš dalies idealizuodamas gyvenimą ankstyvosios Jeruzalės bendruomenės, kurios žmonės laikėsi kartu. (Žr. Apd. 4, 32-35).

Šv. Lukui žmonių buvimas kartu turėjo dar gilesnę prasmę, negu tik paprastas suėjimas būti kartu toje pačioje vietoje. Toji prasmė jam reiškė Bažnyčios vienybę, kurią įkvepia Šventoji Dvasia. Krikštu ir tikėjimu Šventoji Dvasia veikia tikinčius Kristų taip, kad jie būtų vienos širdies ir vienos sielos. Šitoji vienybė išreiškia broliškos bendruomenės aiškią ypatybę dalintis materialiomis gėrybėmis.

Kada kai kurie krikščionys pardavę savo nuosavybę paaukodavo ją bendruomenės stokojantiems, šv. Lukas panaudojo tą jų pavyzdį, primindamas, kad toks aukojimasis turi skatinti krikščionių bendruomenę dalintis gėrybėmis. Tokiam dalinimuisi ankstyvoji Jeruzalės bendruomenė ir davė pavyzdį visoms busimosioms bendruomenėms.

Bet toksai dalinimasis buvo paliktas kiekvieno asmens laisvam apsisprendimui. Krikščionys visuomet galėjo būti savo nuosavybių valdytojai. Tačiau, nors toksai dalinimasis gėrybėmis su stokojančiais ir nebuvo privalomas, turėjo logišką ir savaimingą išvadą, pagal kurią visi priklausė vienam Kristaus kūnui. Toje išvadoje kaip tik ir buvo krikščionių tikėjimo ir meilės visa stiprybė. Iš tikrųjų Jeruzalės bendruomenė ir buvo matoma liudytoja, kad naujo pasaulio kūri-

mas yra įmanomas. Tai buvo pavyzdys ir pradžia tos idealios visuomenės, kurią pranašai pranašavo ir kurią nepaprastu būdu pradėjo Jėzus. Tokią visuomenę charakterizuoja tikros draugystės dvasia, pagal kurią gyvena visi jos nariai, vieno Tėvo vadovaujami.

Kaip mes galėtume gyventi pagal čia mąstomus žodžius? Jie kreipia mūsų dėmesį į ypatingą vienybės svarbumą. Jie mums sako, kad mūsų bendruomenių vienybė negali būti menkinama, vadovaujantis tik geromis intencijomis. Ji turi būti matoma ir išreiškiama konkrečiais darbais. Tai reiškia, kad toji vienybė turi būti skatinama tuo, ką Jėzus pataria: bendra malda, gilesniu Žodžio supratimu, vadovaujamu dvasinių vadovų patarimais, abipusia vienu kitiems pagalba, padedant tuo supratimu vadovautis, ir tokiu mūsų gyvenimu, kurį maitina Kristus savo sakramentais.

Toji vienybė turi būti ypatingai įkvepiama artimo meilės, kuri reiškiasi tarnavimu ir pasidalinimu dvasinėmis ir žemiškomis gėrybėmis. Toji meilė charakteringa tuo, kad ji užpildo kiekvieną trūkumą, mažina visokių nepreteklių, net ekonominį. Jėzus mus ragina dalintis mūsų santaupomis, kiek įmanoma, kad galėtumėm savo tarpe palaikyti lygybę. O mūsų meilė, Šventosios Dvasios apšviesta, parodys mums, kiek mes galime taip daryti.

Taip palaikoma vienybė užtikrina mūsų krikščioniško gyvenimo nesiliaujančią gyvastingumą. Tada mūsų bendruomenės bus tokios, kurios galės patraukti visus priešingus Kristui, ypatingai visus tuos, kurie jį ignoruoja ar nuo jo pasišalino.

Tokioje vienybėje stengiasi gyventi per 13 milijonų žmonių visame pasaulyje. O tos vienybės komentarai juos pasiekia per spaudą, radiją ir televizijos programas.

Iš anglų kalbos vertė *Kostas Paulius*

EVANGELIJA - GEROJI NAUJIENA LIETUVAI

SES. APOLONIJA ANDZEVIČIŪTĖ

“Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai!” (Mk 16, 15)

Ką šiandien Evangelija gali pasakyti Lietuvai? Ar būtina evangelizuoti mūsų tautą? Kokia bus tautos ateitis? Pažvelkime iš arčiau į Lietuvos dvasinį veidą ir rasime atsakymą.

— Mokytoja, — pribėgusi klasėj prie mokytojo stalelio, skundėsi trečios klasės mokinukė. — Aš neturiu namuose jokių sąlygų mokytis tikybos. Mūsų šeimoje niekas netiki ir niekas į bažnyčią neina. Nueina tik tada, jei kas iš artimųjų miršta. Bet ir tais atvejais tik pastovi ir išeina... O kai vakare atsiklaupiu melstis, visi iš manęs juokiasi...

Ir pasipylė vaikų nusiskundimai savo artimaisiais... Niekas namuose nepalaiko vaikelių tikėjimo praktikos. Priešingai. Artimųjų pašaiPOS ir priešiška laikysena besimeldžiantį vaikėlį kompromituoja. Jis pasimeta. Nebežino, ko dabar klausyti: ar tikybos mokytojos, kuri ragina melstis, eiti Sakramentų, ar tėvelių, kurie sekmadieniais išveža vaikus darbams į sodą?

Ką tik gulėjau ligoninėje. Palatoje, greta manęs, gulėjo jauna ponja iš Mažeikių. Ponia pasakojo turinti du sūnelius. Vienas jų jau trečioje klasėje. Ji taip kalbėjo:

— Mano motina tarybiniais metais buvo Mažeikių partinė sekretorė. Daugybę metų. Tėvas užėmė valdžioje taip pat atsakingas pareigas. Mums visiems tikėjimas buvo labai svetimas. Apie Dievą šeimoje niekada nebuvo kalbama. Net močiutė, bijodama pakenkti mano tėvelių reputacijai, niekada nesimeldė ir bažnyčios nelankė. Prieš mirdama, ji kalbėjo: “Numirsiu ir be išpažinties. Ir laidokite mane be kunigo. Jo pasirodymas mūsų

šeimoj gali sutrukdyti jūsų svarbiems darbams”.

Močiutę palaidojome pagal jos pageidavimą. Nors, galvoju, jei ir būtų prašiusi, niekas jai nebūtų pakvietę kunigo.

Ir kaip mes visi nustebome, kai, grįžęs sykį po pamokų, mano sūnus Darius pasakė:

— Mama! Tikybos mokytoja sekmadienį ves mūsų klasės vaikus į bažnyčią Pirmos Komunijos. Pirmai Komunijai mokytoja paruošė ir mane. Ir aš sekmadienį su klasės draugais eisiu Pirmos Komunijos.

— Mes vis labai sumišome. Ką atsakyti Dariukui? Visi jautėme, kad neigiamas atsakymas jam būtų itin skaudus. Mano mama prabilo pirmoji:

— Tegul sau eina! Juk aš jau ne partinė sekretorė. Dabar jau 1990 metai. Jei keletą metų anksčiau, nė kalbos apie tai neturėtume. Juk mes visi nebuvę Pirmos Komunijos, ir supratimo neturime, kas tai yra. Bet negi vaiką nuo draugų atskirsi? Bus didžiausios ašaros...

— Taip mūsų Dariukas, vienintelis šeimoje, tapo tikinčiu, — garsiai postringavo palatoje Mažeikienė. — Jis pasidarė toks uolus, kad kiekvieną rytą ir vakarą klaupėsi prie lovelės melstis. Šito mes nebegalėjome pakęsti. Sykį labai rimtai aš savo Dariuką įspėjau:

— Jei tu tiki — tikėk! Niekas tau nieko nesako. Bet jau su tais poteriais tai nesirodyk! Jei nori melstis — išeik kur nors, kur niekas nemato. Mums koku žiūrėti į tave, čia kasdien prie lovelės šliaužiojantį ant kelių. Ir, žinote, šito mano pabarimo užteko. Vakarais Dariukas dingdavo, o grįžęs prie lovelės niekad nebesiklaupdavo. Po kurio laiko išaiškėjo, kad jis meldžiasi rūsyje. Tai už-

sispyręs! Tikras žemaitis! Pažiūrėsim, ar ilgai jis rūsyje kalbės rožančių? — baigė piktai mažėikietė.

Baigėsi pirmas trimestras. Susirinko į mokyklą tėveliai aptarti savo vaikų pirmojo trimestro rezultatų. Pasigirdo salėje priekaištinga tėvelių aimana:

— Bet kaip čia, tikybos mokytoja, su tais sekmadieniais?! Mes nepatenkinti, kad mūsų vaikai sekmadieniais veržiasi į bažnyčią šv. Mišioms. Ypač keblu pavasarį ir vasarą. Pats darbymetis sode, o jie prašosi išleidžiami į bažnyčią... Ką gi mes valgysim, jei mūsų vaikai sekmadieniais į bažnyčią vaikščios?..

Besibaigiant tikybos pamokai vyresnėse klasėse, neretai pasigirsta grupelės moksleivių prašymas:

— Ar mes jau galime eiti?

— O kur jūs taip skubate? — klausiu nustebusi.

— Mums čia įdomu. Mes pas jus ateisime visada. Bet čia niekas nešoka. Mes skubame į "Tikėjimo žodžio" maldos namus šokti...

Tokia kasdieninė mūsų dienų religinė atmosfera mokykloje.

Kūčių išvakarėse, eidama mokyklos koridoriais, išgirdau — kažkas vejasi. Grįžtelėjau ir kaktomuša susidūriau su dešimtos klasės auklėtoju.

— Mokytoja, — tarė jis skubotai. — Nebegaliu susitvarkyti su savo auklėtiniais. Sugalvojo jie šiandien ruošti žiburėlį su trunkia muzika, šokiais. Aš jiems aiškinu, kad šiandien didysis penktadienis, netinka linksmintis. Bet jie nė klausytis nenori. Prašom pakalbėti su jais.

(Nustebau, kad mokytojas, ir tai gana jau solidaus amžiaus, visiškai neskiria didžiojo penktadienio nuo Kūčių. Galvojau — gal suklydo?). Bet vos tik įėjome abu pas dešimtokus, mokytojas kreipėsi į savo auklėtinius:

— Moksleiviai, šiandien didysis penktadienis. Netinka šokti. Tikybos mokytoja jums paaiškins kodėl?

Nenorėjau kompromituoti savo kolegos, todėl maištaujantiems dešimtokams nekalbėjau nei apie Kūčias, nei apie didįjį penktadienį. Tik pradėjau jiems aiškinti, ką reiškia bažnytinių metų laikotarpiai: adventas ir gėvėnia. Jaunimas taip susidomėjo pasakojimu, kad užmiršo ir žiburėlį.

Iš suminėtu pavyzdžių akivaizdu, kad jaunimas ir vidurinioji karta labai mažai tenusimano apie religinę praktiką, šv. Mišias, sakramentus. Visai nesusipažinę su Evangelija. Mokytojai, tėveliai ir jų vaikai — visi vienodo dvasinio ūgio. Jie nebepajėgūs vieni kitiems pagelbėti, prie Dievo pavadėti.

Pažvelkime į plačiuosius visuomenės sluoksnius. Daugelis žmonių, kurie šiandien vadina save krikščionimis, tokie nėra. Tai krikščionys iš vardo. Jie nėra girdėję Evangelijos. Jie visiškai ignoruoja Katalikų Bažnyčios tiesas dėl to, kad niekas nėra jiems apie jas kalbėjęs. Jie retai arba niekada nėlanko bažnyčios, nedalyvauja šv. Mišiose, savo tikėjimo nepraktikuoja ir formaliai nepriklauso jokiai religijai. Jie yra abejingi ir nejautrūs. Jie save vadina krikščionimis. Laiko save gerais ir teisingais žmonėmis. Tačiau širdimi ir protu jie artimesni netikintiems negu krikščionims. Jų gyvenimo stilius ir vertybės nesiskiria nuo netikinčiųjų. Jie nesisijaučia esą nuodėmingi ir nėra turėję asmeninių santykių su Jėzumi. Jie krikštyti, tačiau yra visiškai indiferentiški, negyvena pagal krikštą.

Kita dalis tikinčiųjų yra vadinamieji "bažnyčios lankytojai". Jie yra vos praktikuojantys. Sekmadienio pamaldas lanko gana pasyviai. Jie nesigilina ir pusiau girdi sekmadienį kunigo skaitomą Evangeliją. Jie Evangelija niekada nesidomėjo ir nepriėmė. Jie retkarčiais meldžiasi, paprastai tada, kai nebemato prošvaistės. Jų tikėjimas silpnas. Kas yra Jėzus ir išganymo dovana, mažai tesupranta. Krikščioniškos vertybės jiems nėra aiškios. Jie retai gailisi dėl nuodėmių ir retai atlieka išpažintį. Jie nieko neranda (o ir neieško) Jėzuje bei jo Evangelijoje, kas keis-

Dalis gausiai susirinkusių svečių. Scenoje Rūta Jautokienė skaito protokolą.

M. Vidzbelio nuotr.

tų jų gyvenimą. Jie net nesuvokia savo varganos padėties.

Skirtumas tarp indiferentų ir “bažnyčios lankytojų” yra tas, kad pastarieji, lankydami bažnyčią, girdi Evangelijos žodį.

Trečia grupė tikinčiųjų — pareigingi krikščionys. Jie turi stiprų troškimą tarnauti Dievui ir uoliai dalyvauti Bažnyčios gyvenime. Jie reguliariai dalyvauja šv. Mišiose, meldžiasi, eina išpažinties ir Komunijos. Tačiau tikrų dvasinio gyvenimo gyvybinių ženklų, kaip dalijimosi Evangelija su kitais, stokoja. Jie turi tikėjimą, bet visiško atsiverimo, atsigręžimo į Jėzų Kristų stokoja. Tarp pareigingųjų krikščionių netarpsta Evangelijos dvasia. Jie labiau linkę į pasidalijimą, negu į vienybę, į individualizmą, negu į bro-

liškumą. Sakramentinė praktika nekeičia jų gyvenimo. Jų vertybių skalėje Jėzus ir jo atneštoji geroji naujiena nepirmauja. Jie, kaip ir daugelis, veržiasi prie apčiuopiamų pasaulio vertybių: stengiasi įsigyti diplomą, siekia karjeros ir prestižo. Jie nesidalija su kitais savo tikėjimu į Jėzų Kristų.

Taip atrodo šiandieninis mūsų tautos dvasinis veidas. Jeigu mes, katalikai, atidžiai neįsisiūrėsime į savo tautos veidą, pražiopsosime progą atnaujinti savo tautą Kristuje, ją evangelizuoti. Dabar yra galima ir būtina tai daryti. Mūsų laikai teikia geriausią progą įstatyti tautą į naują kelią. Ir kas tai padarys? Kas mūsų tautiečius viensys? Ar nepriklausoma Lietuva priims ir žengs su Kristumi ar be jo?

Tai mūsų, mano uždavinys, man duotas paties Kristaus. Gelbėti tautą tenka man, kaip jo mistinio kūno nariui. Man reikia įsisąmoninti ir juste pajusti to uždavinio neatidėliotiną būtinumą.

“Eikite ir mokykite visas tautas...” (Mk 16, 15). Kristus šiais žodžiais kreipiasi į kiekvieną mūsų. Pradėkime kiekvienas nuo “savo gryčios”. Tautos dvasinis suskilimas versta verčia tuojau pat statyti Lietuvos žmones į naują vienybės kelią Kristuje ir jo Bažnyčioje. Vienintelis sąjūdis, galįs sukurti tikrą dvasių ir širdžių vienybę, yra katalikybė.

Lietuva tapo misijų kraštu. Ją reikia evangelizuoti. Ką turiu daryti? Evangelizuoti galime tik tuomet, kai mūsų tikėjimas yra gyvas. Turiu nusikratyti vidutiniškumo dvasios. Turiu pabusti iš miego ir atverti savo sielą dvasios įkvėpimui. Jei aš parodysiu savo laikams gyvą, patrauklią, dinamišką jaunatviško džiaugsmo krikščionybę, tapsiu Kristaus įrankiu tautai atversti.

Bažnyčia evangelizuoja, stengdamasi atversti žmogų Dievo žodžio jėga. Tautų apaštalas šv. Paulius ragina:

— Privalu atsižadėti ankstesnio senojo žmogaus gyvenimo būdo, žlugdančio apgaulingais geismai, atsinaujinti savo proto dvasinėje gelmėje, apsilvilti nauju žmogumi, sutvertu pagal Dievą teisume ir tiesos šventume (Ef 4, 22-24).

Kol žmogus neįtikės į Jėzų Kristų ir jo nepriims kaip savo Išganytojo, išganymas tam žmogui liks bereikšmis. Reikia, kad kiekvienas žmogus asmeniškai susitiktų su Jėzumi. Evangelijos žodžiai paliečia žmogaus sielos gelmes tik veikiant Šventai Dvasiai. Norint evangelizuoti kitus, pirmiausia leiskime Šv. Dvasiai veikti mus pačius, kad Dievo žodis būtų mūsų gyvenimo dalis ir būtinybė.

“Aš pasirengęs Jeruzalėje dėlei Viešpaties Jėzaus ne tik būti supančiotas, bet ir numirti”. (Apd 21, 13).

Pauliaus žodžiai rėmėsi šventu jo asmeniu. Iš tiesų, žmonės nepasikeis nuo to, ką tu

kalbi. Jie pasikeis tik nuo to, kas tu esi. Jei esi tik žmogus — nesutiksi mirti už nusidėjėlį. Tačiau norint kitam duoti dvasinę gyvybę, reikia pačiam už jį numirti. Kito kelio nėra.

Didingi laikai, dideli įvykiai reikalauja didžių sielų, galinčių suprasti didįjį mūsų laikų Dievo troškimą, sielų, visa širdimi ir visomis jėgomis besistengiančių supažindinti kiekvieną sutiktąjį su džiugiąja Kristaus naujiena.

“Visiems tapau viskuo, kad vienaip ar kitaip bent kai kuriuos išgelbėčiau. Visa tai darau dėl evangelijos, kad būčiau jos dalininkas” (1 Kor 9, 22-23).

Nė vienas praėjęs šimtmetis neturėjo tokių palankių apaštalavimo progų, kokių turi dabartinis. Kiekvienas katalikas šiandien turėtų save klausyti: ar su manim susidūrę žmonės gali susižavėti krikščionybė? Ar aš esu gyvoji Evangelija, per kurią prabyla gyvasis Jėzus Kristus, kurio atvaizdą jį išpažįstantieji žmonės išryškina Dievas, darydamas žmogų naują, dvasiškai atgimusį, pripildydamas jį šventosios Dvasios?

Šventosios Dvasios pasiuntinybė Bažnyčioje ir pasaulyje, gavusi pradžią per Sekmines, privalo tęstis tiki amžių pabaigos. Šis meilės darbas niekada nebuvo nutrauktas. Mums visiems būtina gręžtis į tobuliausios tiesos šaltinį — Dievo žodį. Jis yra kriterijus, pagal kurį turi būti tikrinamos visos nuomonės ir nuostatos, susijusios su dvasinėmis vertybėmis.

Į žmogų Dievas visų pirma prabyla per savo žodį, užrašytą Šventajame Rašte. Šiuo žodžiu Dievas išreiškė savo meilę, nurodė savo valią ir išganyimo planą. Per Šventąjį Raštą jis nori kalbėti žmonėms. Šventasis Raštas yra įkvėptas Šventosios Dvasios. Ten, kur leidžiama veikti Šventajai Dvasiai, pasireiškia ir Dievo malonė. Tuomet žodis apie Golgotos kryžių apima išgelbstinčią, atperkančią jėgą. Dievo žodis jau nebe teorija, o gyva, veiksminga žmogaus atgimimo tiesa. Žmogus tampa Dievo vaiku.

VANDUO - KIENO MALŪNUI?

Alfredas Gusčius

Besibaigiančio XX amžiaus intelektualams-laisvamaniams vėl aktualu tampa daugiau kaip prieš 7 dešimtmečius išsakytas žymaus rusų filosofo N. Berdiajevo perspėjimas: “Pernelyg laisvas tapo žmogus, pernelyg nuskurdintas tuščios laisvės...” Ar gali žmogus būti pernelyg laisvas? Ar šiame teiginyje nesama paradoksalios loginės klaidos?

Skirtingai interpretuodami šį N. Berdiajevo “paradoksą”, vis dėlto tikriausiai sutartume, jog “tuščia laisvė” gali atsirasti ir kad tokia ji gali žmogų nuskurdinti. Rusų krikščioniškosios filosofijos bei dostojevskiškosios literatūros tradicijoje asmenybės krizės per neribotą laisvę (“jeigu Dievo nėra, vadinasi, žmogui viskas galima”, ir pan.) reiškiny yra plačiai ir giliai išnagrinėtas. Ir N. Berdiajevas, ir V. Solovjovas,

ir F. Doestojevskis, ir L. Tolstojus, ir kiti įžymūs mąstytojai pranašiskai įžvelgė liūdną Rusijos ateitį: su egoistine-pragmatine laisve, su narcizišku pasitikėjimu tik savo žemiškomis jėgomis, su fanatišku dvasinio-religinio idealizmo naikinimu, su brutaliu lėkšto materializmo-marksizmo brūkimu ši tauta ir ši valstybė ilgai neišgyvens. Ir tikrai taip atsitiko — sovietinė komunistinė Rusija karaliavo Euroazijoje šiek tiek ilgiau nei pusšimtį metų. Palyginus su mongolų ar romėnų imperijų šimtmečiais, tai buvo ganėtinai trumpas istorinio laiko mirksnis. Tačiau toksai pamokantis!

Kokios tos pamokos? Nereikia per prievartą versti tautų būti laimingomis ir panašiomis į vieną “išrinktąją” tautą; negalima žmogaus dvasios sutapatinti su kūnu; žmogui pavojinga pretenduoti į žemės ir

“Visiems, kurie jį priėmė, jis davė galios tapti Dievo vaikais — tiems, kurie tiki jo vardą” (Jn 1, 12). Tačiau šių laikų tikintysis, stokodamas asmeninio ryšio su Kūrėju ir apskritai tikėjimo dalykų pažinimo, iš Dievo malonių aruodo nedaug tepasisemia. Kristaus Dvasia visa savo galia yra išliejama kaip dovana, bet ji priimama ir pasireiškia žmogaus gyvenime tik tiek, kiek šis tikėjimu to siekia. Svarbiausias Evangelijos tiesas: sukūrimą, nupuolimą, įsikūnijimą, išganyimą pirmiausia mes patys turime įsisąmoninti ir išgyventi, kad galėtume pasidalyti jomis su kitais. Įsisąmoninkime:

1. Dievas mus myli.
2. Žmogus yra nuodėmingas.
3. Jėzus yra vienintelis kelias pas Tėvą.
4. Mums reikia tikėjimu priimti Jėzų, savo Išganytoju ir Viešpačiu.

Kai tik patiriamas Dievas, žmogus kartu patiria ir savo nuodėmingumą. O kai žmogus žino, kad jis yra nusidėjęs, jis prisimena: “Atsiverskite ir tikėkite Evangelija!” (Mk 1, 15). Neatsivertus neinama prie Jėzaus. Šiandien mūsų tautos žmonių Dievo pažinimas išblėsęs, nes išnyko nuodėmės supratimas.

Atsiverskite! Šį žodį gali tik tas tarti ir skelbti, kas pats yra patyręs atsivertimo būtinybę ir paliestas malonės didybės. O Žodį priims tik tie, kurie galės pasakyti: “Mes tikime ne dėl tavo šnekos. Mes patys išgirdome ir žinome, kad jis iš tiesų yra pasaulio Išganytojas” (Jn 4, 42).

“Pabusk ir stiprink, kas nenumirė!” (Apr 3, 2). Supratimu, tolerancija, nuoširdžia meile, pakantumu apsiginklavę, pradėkime savo tikėjimu dalytis su kitais! Ir ne tik kalbėkime, bet ir savo gyvenimu parodykime.

dangaus valdovo sostą... Sukurti naują visuomeninę-ekonominę formaciją, Naują Žmogų, Naują Evangeliją — moralinį komunizmo statytojų kodeksą. Kokie gigan tiški tikslai ir uždaviniai! Deja, jie virto muilo burbulais ir subliuško, kadangi akyta moralė, veidmainiška politika, smurtas, prievarta tik į šitoki finalą ir tevedė... Prisiminkime, kai Leninas koneveikė religiją, vadino ją liaudies opiumu. O juk ne religija, bet paties “Didžiojo Vado”, jo įkurtos bolševikų partijos, jos gensekų suprietarintas kultas virto pragaištinguoju liaudies smegenų nuodytoju.

Istorinės atminties pamokų nevalia pamiršti — jos yra patikimos gairės dabarties reiškiniams suvokti... Iš komunistinės sistemos varžtų Lietuva teišsivadavo dar tikrai išoriškai. Krašto nepriklausomybė tėra būtina sąlyga tolimesnei palankiai jos egzistencijai, bet ji netampa deive Panacėja jo gyventojų psichologinio, moralinio vystymosi negandoms išvengti. Tautos gyvenimo tikslas nėra vien tikrai jos politinių-valstybinių formų bei struktūrų įtvirtinimas, arba vien tikrai partinių įtakų, valdžios kėdžių pasidalinimas. Politinių siekių utilitariskumas neretai darosi pavojingas tautos ir valstybės laisvei... Klasikinis utilitarinių-egoistinių ambicijų iškėlimo aukščiau tautinių pavyzdys — Mindaugo oponento Daumanto elgesys: moters sijonas uždengė Nalšios kunigaikščiui Lietuvą, ir jisai ne tik nebegynė jos, bet dar, pabėgęs į Polocką, pradėjo kovoti prieš ją. Išdavęs savuosius, pelnė kitataučių pagarbą.

Panašių istorinių grimasų surastume nemažai, ir šitaip “vaipytis” istorija nenustoja ligi pat mūsų dienų. Analogiškai atvejai verčia mąstyti apie sudėtingo fenomeno — renegatystės — faktorių tautos ir individo likime. Formaliai pažvelgus pasirodys, kad ir visa Lietuva per pastaruosius 50 metų jau du kartus gėdingai renegatavo. Pirmą kartą 1940 m “paprąšius” Stalino “saulės”, antrą kartą 1988 m., atsisakius komunistinių

idealų, sovietų sąjungos internacionalinės “globos”. Taigi — iš dešinės į kairę ir iš kairės į dešinę. Suprantama, formalus žvilgsnis tepaliečia tikrovės paviršių, neatskleidžia giliau vykstančių konfliktų, dramų, tragedijų. O jų būta su kaupu. Tautos vadavimasis iš okupantų jungo būtų žymiai lengvesnis, jeigu išsivadavimo kovoje tautiečiai ne skaidytusi į priešingas stovyklas, bet jungtusi į vieną kumštį. 1940 metų įvykių dalyvių ir liudininkų belieka vis mažiau, o štai karštieji Sąjūdinio Atgimimo verpetai turbūt tebesisuka daugelio mūsų atmintyje. Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės priešai nedviprasmiškai siekė restauruoti tarybų valdžią ir prievarta grąžinti “akiplėšiską respubliką” į sovietų sąjungos glėbį. Laimei, nei šaltuoju idealoginiu karu, panaudojant užgrobtą televiziją ir spaudos rūmus, nei tiesiogiai paspaudžiant karštųjų ginklų “gaidžiukus” 1991 m. sausio 13-ąją, sovietų valdžios grąžinti Lietuvon mūsų priešams nepavyko.

Tačiau nusiraminti ankstoka, nes istorijos pamokos perspėja — lietuviai vieningi ir narsūs tik prieš akivaizdų tiesioginį priešą, bet susiskaldę, nedraugiški po mūšio. Šiandien patys pavojingiausi “Trojos arkliai” mūsų valstybės laisvei ir nepriklausomybei slypi psichologijoje ir moralėje. Ne tik kitataučių, ne tik prastuomenės sluoksniuose, bet ir tautos “druskos” — inteligentijos — sferoje tebėra stiprus sovietinis raugas: trumpa istorinė atmintis, patriotinės savigarbos stoka, abstrakčios, t.y. pernelyg laisvos, dvasinės vertybės.

Seimo ir prezidento rinkimai parodė, kad Sąjūdinis Atgimimas daug ką tebuvo užkliudęs paviršutiniškai, kad sovietinės psichologijos žarijos teberuseno bailiose tėvynainių sielose. Nauji laiko vėjai jų neišpustė, ir tai byloja, jog socialinė bazė dar vienam tautos persivertimo aktui — reali... Taip, “pilvinių” poreikių tenkinimas nevyko

(nukelta į 251 psl.)

AUDROJE

Ko rūstauji, ko taip nerimsti, jūra?
Ką šniokščia tamsios gelmės vandenų?
Švininis vakaro dangus paniuro —
Nei saulės grožio burtų, nei sapnų...

Jaučiu tik tavo ilgesį bekraštį,
Tik tavo skundą šiandien aš girdžiu.
Ir man lengviau čionai save suprasti,
Išpėti mįslę paslėptų kančių — — —

...Beširdis vėjas plaukus tau kedena...
Ne plaukus — plaiksto šniokščiančias vilnis...
— Koks didis nerimas tavy gyvena!
Bet mes visi jo esame pilni.

Širdy — lyg jūroj — keliasi audra!
Jai niekur žemėj atilsio nėra ...

NAKTIS PARKE

Po debesų skylėtą šlapią skarą
Suspindo akyse mirgančių žvaigždžių.
Šią naktį parke stebuklingai gera.
Nuo medžių rasą krintančią girdžiu...

Aplink tamsu, tiktai viršūnės švyti.
Aplankė pasaka senus medžius.
Nespėja džiaugsmas grožio pasivyti,
Ir veltui rinkčiau jam išreikšt žodžius.

Tik nekalbėk! Pabūkim lyg šešėliai...
Nežadinkim iš sapno ažuolų!
Ramybės reikia medžiui, paukščiui, gelei —
Tebus ramu ir šventa. Ir — tylu — —

Kur žengsiu žingsnį — dieną ar nakčia —
Kūrėjo meilė man kalbės: Aš čia!

RŪMŲ PASAKA

Kam tu mane vedi į burtų šalį? —
Juk tie baltieji rūmai — netikri.
Tik laimės vaikas ten patekti gali,
O tu — net burtų žodžio neturi...

Geriau čia prie fontano pastovėsim,
Kur rausvos šviesos žaidžia vandenį,
Kur medžių milžinų tyliam pavėsy
Mieguistos gulbės plauko tvenkiny.

Pažvelk į veidrodį — vandens paviršių! —
Prirink žvaigždučių iš tylios gelmės...
Aš niekad šių stebuklų neužmiršiu,
Jų tikslo nebeklausiu nei prasmės — —

Per begalybę Dievo dovanų
Kasdien į Grožį Amžiną einu!

VAKARO MALDA

Girdi?.. Kvėpuoja žemė, krūmai šnara,
Vakario vėjo švelniai supami.
Klausytis to šlamėjimo taip gera,
Pasikalbėt su jūra — širdimi...

O šiltos bangos — tingios ir vienodos —
Taip švelniai plauna tylinčius krantus.
Sustokim — laimės ir džiaugsmų taip godūs —
Prieš Grožio burtų atvirus vartus!

Dainuoki, siauski tu, išdykęs vėjau,
Paglostyk veidą, plaukus iškedenk!
Tavų dainų klausytis čia atėjom,
Su kūriniais Kūrėjui nusilenkt.

Be žodžių šneka man visa gamta:
Tai Dievo meilė, žemėj išlieta...

PORA ŽODŽIŲ APIE ŽMONIŠKUMĄ

KAZIMIERAS J. AMBRASAS, SJ

KANTRYBĖ

Kodėl dažnai tautos, vadai, partijos ar net Bažnyčios nesutaria? Didžiausi kivirčiai, nesutarimai, barniai ir rietenos? Ko jiems trūksta? Dėl kokių dalykų jie taip vienas kito pradeda nekęsti?

Vienose vestuvėse jauniui bičiuliai, kaimynai ir pažįstami linkėjo laimės ir visokių kitų gėrybių. Tiktai vienas, pats ištikimiausias ir artimiausias bičiulis, atsistojęs net triskart prie stalo garsiai visiems ir pačiam šios puotos kaltininkui primygtinai kartojo: „Jonai, aš tau linkiu kantrybės!“ Tąsyk gerokai pyktelėjo jaunas už tą įkyrokai peršamą kantrybę. Vienas sau pamąstė: „Atrado mat jis čia man ko linkėti? Nerado ko geresnio...“ Tačiau, dar nei šeimyninio gyvenimo metams nepraslinkus, tasai jaunavedys pamatė, kad kasdienoje, buityje daug tos laimės netrukus išbyrėjo. Visi saldumai ištirpo rūpesčių ir reikalų, darbo ir skubos verpete, o kaip tik labiausiai prisireikė kantrybės. Ir ne bet kokios, bet didelės, kasdienės, tvirtos.

Ar ne panašiai esti mūsų tarpusavio ir Bažnyčių santykiuose? Ar čia dažnai netrūksta kaip tik kantriai vertinti kito nuomonę, dėl šventos ramybės ne tik kantriai išklausti kitos minties, bet net vardan taikos, vardan didelio ir gražaus tikslo, net kai ko atsisakyti, pakeisti savo kategorišką sprendimą, kietakaktišką nusistatymą.

Kaip kantrybės trūksta šeimoje, darbovietėje, gatvėje, visuomeniniame gyvenime! Juk kiekvienas gali aibes pavyzdžių kasdien prisirinkti. Netgi patyrę dvasinio gyvenimo mokytojai apie kantrybę daug ir labai atidžiai kalba. Ją vadina tiesiog menu turėti

viltį. Anot jų, kantrybė — tai visų dorybių šaknis ir sargas (šv. Grigalius I). Ir išties nebe reikalo sakoma, kad nelaimingiausias yra ras, kuris nemoka pakęsti nuoskaudos (Bias). Netgi dažnai ir tie, kurie šiek tiek ar net gerokai pažengę vidinio gyvenimo keliais, skaudžiai nusivilia, jei nemato iškart savo menkų pastangų vaisiaus. Nejaučia pažangos. Tokiems ir kartu visiems mums labai gražiai ir pamokančiai taria šv. Pranciškus Salezietis štai kokius išmintingus žodžius: „Turėkite kantrybės. Negalima viena diena nusikratyti blogų įpročių ir netobulumų. Nebūkite tokie išlepinti, tikėdamiesi taip greit ir taip lengvai pažaboti savo prigimtį“.

Tad jei šitaip sako šventasis, tai ką jau kalbėd mums, gyvenimo viešelių dulkėse apsvėlusiams? Tad tebūna mūsų kasdiena, o tuo labiau šventė, nes šventėms kur kas reikia daugiau šventiškumo, giedros, — kupina kantrybės tada, kai mums daug ko trūksta, kai iš mūsų reikalaujama, o dažnai ničnieko neduodama. Kai neteisėtai ir nepelnytai prašoma ar kaltinama. Kai esame pavargę, o mums taip reikia poilsio; kai jau visa dešimtis mina tau ant kulnų su visokiais reikalais, skundais. Tebūna tada mūsų mintis ir žvilgsnis suveržtas kantrybės žiedu. Tebūna kiekvienas mūsų žodis pakinkytas tvirtais kantrybės pavalkais, nes jis taip, žiūrėk, nejučiomis išskrenda, kaip iš narvo paleistas paukštis, ir jau daugiau nesugausi. Tebūna mūsų visų butis, kasdiena nudažyta kantrybės palaiminga šviesa, kad kiti, su mumis gyvenantys, net kitaip manantys ir išauklėti, turėtų ko iš mūsų pasimokyti. Juk nebe reikalo šv. Teresėlė

yra pasakiusi, kad kantrybė yra suaktyvinta meilės forma. Tegul kantrybė ženklina mūsų darbą, poilsį, maldą ir paskatą, kiekvieną mostą.

PAKANTUMAS

Idealių sąlygų žemėje niekada nebuvo ir nebus. Tiktai Rojuje pirmiesiems tėvams Dievas jas buvo sukūręs. Pats idealiausias ir be jokių trūkumų, skausmo, vargų ir nelaimių gyvenimas tebus vien danguje. Netgi idealių žmonių nėra. Visi jie su trūkumais, kaip ir kiekvienas iš mūsų. Šventieji, ir tie klydo, nusidėjo, atgailavo. Tiktai Kristus buvo be jokios dėmės. Tiktai Švč. Mergelė Marija — be gimtosios nuodėmės pradėtoji. O ką jau čia kalbėti apie mus, visus nuodėminguosius, šios žemės purvinais takais ir dažnai purvinus darbus dirbančius! Tad kokia išeitis? Visi, be išimties klystą, nusikalstą, turime gyventi irgi lygiai tarp tokių pačių, kaip ir mes patys. Kur tas inkaras, prie kurio galėtume prisirišti audringų bangų — savo beribių ir nežabotų troškimų, pasaulio vilionių ir piktojo šnibždesio — blaškomą savo gyvenimo luotelį?

Viena iš stipraus lyno, kuriuo norim prisitvirtinti prie saugaus uosto akmens, sruogų — PAKANTUMAS. Jis vienas iš stipriausių, reikalingiausių, būtiniausių šiuolaikinio prieštaravimų, siaubo, neteisybės ir skaldymosi perpildyto pasaulio ir mūsų Baltijos krašto cementų, tarpusavio supratimo ir geresnio rytojaus laidas. Jo reikia ne tik kartas nuo karto savo aštrias ietis sukryžiuojančioms kai kurioms Bažnyčioms. Jo, kaip saulės augalui, kaip žuviai vandens, reikia kiekvienam visuomeniniam ar politiniam padaliniui, grupei, kiekvienam žmogui.

Bepiga tautoms, iš kartos į kartą, iš amžiaus į amžių kūrusioms savo tautines, etnines, bažnytines ir visas kitas socialinio gyvenimo tradicijas, kurios nebuvo istorijos vėjų išblaškytos, išvaikytos. Tačiau nenu-

siminkime. Tik dar stipriau, dar atkakliau šią vagą vienas per kitą varykime.

Nenusiminkime, kad neturime to, ką kitos šalys nūdien turi: aukštų kalnų, didžiųjų rūmų, perpildytų prekėmis parduotuvių ir prikimštų kišenių. Užtatai mes turime didžią ir neįkainojamą vargą, kančios ir priespaudos patirtį, kurios vertę tegali išmatuoti vien Dievas. Juk mūsų šalis dar taip neseniai užsienio akyse buvo kankinių, didvyrių, laisvės ištroškusi ir dėl jos ryžtingai kovojantis kraštas. Tad dera visiems įsisąmoninti, kad vidinio taurumo, didžiojo meno broliškai sugyventi su kitaip manančiu kaimynu, kita kalba šnekančiu žmogum, tegalima tada, kai esame su pakantumo šarvais. Tai vidinės kultūros požymis. Jei jų nėra, — tada kivirčiai, trynimasis, barniai, vaidai ir net karai.

Pakantumas — vienas didysis vaistas nesugyvenančioms šeimoms, draugijoms, partijoms, tautoms. Pakantumas — parankiausia priemonė visiems tiems, kurie negali pakęsti kitokių pažiūrų, kitokios mąstysenos, pasaulėžiūros, kitokio išsilavinimo, profesijos, kitokios turtinės padėties žmogaus. Pakantumas — didysis ginklas visiems judėjimams, kryptims, net asmeninio ir šeimyninio gyvenimo atstojamasis vektorius ir gairė. Jei nebūsime pakantūs vienas kitam šeimoje dėl skirtingo elgesio ar požiūrio, jei smerksim brolių ar seserį, kad jis nuėjo į vienuolyną ar įstojo į krikščionių demokratų partiją, — veltui mūsų gražūs vienybės, taikos šūkiai. Veltui mūsų vilčių kupini ateities planai. Pakantumas — didysis mūsų krašto ir kiekvieno lietuvio moralinio, politinio ir krikščioniško subrendimo rodiklis, didysis dabarties švyturys, mūsų šeimų, organizacijų ir viso kultūrinio gyvenimo veidrodis. Bažnyčios ir tautos pamatai, ant kurių nūnai turi būti statomas mūsų tarpusavio supratimo ir darnos, dabarties ir ateities rūmas. Pakantumas turi būti įspaus-tas į visą mūsų mąstymą, elgseną ir visą tautos veiklą.

Dabartinio mūsų jaunimo charakteristika

(Konkurso jaunimo grupėje I premiją laimėjęs straipsnis)

Vita Narauskaitė

Pradėdama samprotauti apie dabartinį Lietuvos jaunimą, norėčiau pacituoti Alberto Kamių žodžius, pasakytus 1957 metais Stokholmo Rotušėje: “Ši karta, paveldėjusi demoralizuotą istoriją, kurioje persipynė žlugusios revoliucijos, nebesuvaldoma technika, negyvi dievai ir mirusios ideologijos, kai menkų gabumų valdžios šiandien gali viską sunaikinti, bet jau nesugeba įtikinti, kai protas tiek smuko, kad tapo neapokant ir priespaudos tarnu, ši karta, remdamasi vien neigimu, turėjo atkurti savyje ir pasaulyje nors trupinėlių to, ką mes vadiname tauriu gyvenimu ir tauria mirtimi”.

Šie žodžiai, pasakyti prieš trisdešimt šešerius metus — tada, kai manęs ir mano draugų dar nebuvo šiame pasaulyje, yra labai aktualūs ir dabar. Jie aktualūs mūsų kartai — Lietuvos jaunimui, ant kurio pačių gula visa atsakomybė už Lietuvos ateitį, jos gerą vardą šiuolaikiniame pasaulyje.

Šiuolaikinės Lietuvos problemos yra ir mūsų problemos, tik jos dar stipriau, dar skaudžiau paličia jaunų žmonių gyvenimą, nes pradėti gyventi savarankiškai, kurti šeimą, padaryti savo šeimos gyvenimą jaukų, šiltą ir sotų šiais laikais yra žymiai sunkiau.

Mūsų tėvai, jauni būdami, gyveno kitaip, iš

psichologinės pusės — blogiau, jie neturėjo alternatyvos. Didžioji valstybė iš anksto buvo nupiešus jų gyvenimą, visus sustačius į vieną eilę. Ir tas, kas stiebėsi ir norėjo pamatyti truputį daugiau ir papasakoti kitiems tai, ką matė ir suprato, labai rizikavo netekti savo galvos, ar bent prarasti tą dovaną matyti ir suprasti. Viskas buvo aišku, daug galvoti nereikėjo — buvo kalbama lozungais, mąstoma stereotipais, o laisvas žodis ir žmogus kaip asmenybė pasireikšdavo tik artimiausių draugų rate.

Tas merdėjimas truko pusę amžiaus — pakankamai laiko, kad sustotų Lietuvos žmonių, kaip tautos, charakterio vystymasis. Ir todėl dabar, kai daug ką reikia pradėti iš naujo, nėra ramsčio, nėra principų, pagal kuriuos sugebėjimas veikti ir yra charakteris. Mes visi labai skirtingi žmonės, bet keletu aspektų esame labai panašūs, netgi vienodi. Bet čia ir yra paradoksas: tai, ką mes turim bendra, ir yra didžiulė kliūtis tautos vienybei siekti ištisios laisvos, turtingos ir laimingos Lietuvos. Tai — mūsų “apgadintas” mąstymas. Mes sustojom ties praeities analize, visuomet ieškome kaltų, smerkiame juos ir, svarbiausia, negalvojame, kad laikas eina, kad mūsų viltys gyventi geriau ir liks tik viltimis. O juk turi būti atvirkščiai — dauguma jėgų turi būti panaudota priežasčių pašalinimo būdams ir išeičiai surasti. Žinoma, dauguma priežasčių mums nepavaldžios, bet dalis jų visada gali pasiduoti mūsų valiai. Ir dar — jaučę į mūsų sąmonę “reikia” ir “negalima” taip riboja mūsų mąstymą, kad sunku kartais suprasti, ko iš tikrųjų norime. Gyvenam šia dieną, per daug nesusimąstydami, kas bus rytoj, o svarbiausia (ir baisiausia), retas kuris pagalvoja, kad rytoj gali numirti. Ir ką taip gyvenantis žmogus gali palikti savo vaikams, kokį pavyzdį, kokias idėjas? Ir todėl pagrindinė jaunimo užduotis — suprasti ir įvertinti tas klaidas, kurias darė vyresnieji, nekartoti jų, ir, jeigu patiems jau sunku pakeisti savo mąstymą, tai nors tinkamai išauklėti savo vaikus. Turint tikslą mažam žmogui įdiegti žmogiškumo ir pilietiškumo pradus, turime išmokyti jį atskirti tikrąjį gerį nuo tikrojo blogio. Be to niekada nebus tautos vidinės ir išorinės kultūros aukšto lygio.

Pašėlusį ekonomika labiausiai išmušė iš vėžių jaunimą. Susidarė tokios sąlygos, kad mokytis, kurti šeimą, ją išlaikyti jauniems

žmonėms be tėvų pagalbos vargiai įmanoma. Todėl daug kas po paskaitų kur nors uždariauja. Ir nematau, kad tai blogai. Nors truputį nukenčia mokslai, žmogus jaučiasi tvirčiau. Juk taip nesinori likti nuošaly, neturėti finansinių galimybių pasilinksminti, taip nesinori, kad savo ir kitų akyse atrodytum nevykėliu.

Manau, jaunimas greičiau suprato, kad niekas kitas, tik jie patys gali padaryti savo gyvenimą laimingą. Aš suprantu, kai skundžiasi esą skurdžiai seni žmonės, kurie jau neturi fizinių jėgų dirbti, jiemsbelieka tikėtis paramos iš valstybės. Bet kai suaugęs žmogus, kuriam iki pensijos dar toli, pradeda verkšlenti, kad negali išmaitinti šeimos, man jo negaila. Paprastai tokie žmonės kaltina valstybės politiką, įstatymus ir t.t. — tik ne save. O apie tai, ką jis konkrečiai pats gali padaryti savo padėčiai pataisyti, jis nepagalvoja. Daugiau pasitikėjimo savimi, Aukščiau-siojo palaimos, ir — pirmyn! Išėitis visada yra, netgi tada, kai jos buvimas mažiausiai numatomas.

Visai kas kita, kai pagalbos lauki ne iš valstybės ar kitų žmonių, o tikiesi nematomos, bet širdimi jaučiamos paramos savo darbuose. Reikia tikėtis, kad Dievas visur mato mus, kad mintys apie jį apšviečia mūsų protą, padės surasti tinkamą sprendimą, apsaugos mus nuo pikto. Tai padeda pakelti nesėkmes, nepasiduoti kovoje. Kai man nepasiseka, ar aplinkybės susiklosto ne taip, kaip man norėjosi, aš visada pagalvoju apie tai, kad Dievas myli mane ir daro man taip, kaip man reikia, o ne kaip aš noriu. Tai padeda suprasti klaidas ir sukaupti jėgas kelionei į taip trokštamą sėkmę.

Kiekvienas žmogus turi savo požiūrį į religiją, todėl apibendrinti Lietuvos jaunimo požiūrį į Katalikų Bažnyčią visai nelengva. Viskas priklauso nuo to, kaip žmogus supranta ir kaip vertina tikėjimo Kristumi įtaką savo gyvenimui. O auklėjimas čia daugiau antraeilis dalykas. Kad ir kaip religingai tėvai auklėtų savo vaiką, jeigu jis pats savyje nepajus tikėjimo šviesos, jis nebus tikrai tikintis. Turiu daug pažįstamų, kurie nuo mažens buvo pratinami lankyti bažnyčią, ir tai iš pareigos buvo daroma iki tol, kol jie suprato, kad tas bažnyčios lankymas jiems buvo kaip kažkas įprasta ir nepastebima, o vėliau — ir nereikalinga. Ir pažįstu tokių, kurie patys, jau suaugę ir supratę, kas iš tikrųjų jų gyvenime yra religija,

nutarė apsikrikštyti ir sąžiningai praktikuoja savo tikėjimą. Taigi šis dalykas priklauso nuo konkretaus žmogaus valios ir širdies.

Bažnyčia ėmė vykdyti daugelį auklėjimo ir švietimo funkcijų, tik neretai jų turinys jaunimui atrodo per daug didaktiškas, net konservatyvus, todėl dažnokai ir nepriimtinas. Laikui einant, keičiasi žmonės, jų mąstymas, požiūris į įvairius dalykus. Daugelį dabartinio mūsų gyvenimo reiškinių anksčiau net negalima buvo įsivaizduoti, o dabar tai gyvenimo norma. Jaunimas, pavargęs nuo visokių “reikia” ir “negalima”, stengiasi atrasti savo nuo niekieno nepriklausomą poziciją, kurioje randa pakankamai atsikirtimų visiems “reikia” ir “negalima”. Todėl, manau, kelias į tokios kartos žmogaus sielą yra toli gražu ne per jo veiksmų vertinimą. Atvirkščiai, šis vertinimas turi būti daromas beldžiantis į jo sielą. Paveikiant gėrio ir blogio supratimą, protą, sąžinę, netgi emocijas, galima padaryti taip, kad vieną kartą padaryta nuodėmė niekada daugiau nepasikartos. Bus pasmerkiamas veiksmas, o ne pats žmogus. Žmogus bus ramus ir išmintingas.

Vienpusiškai vertinamas, smerkiamas veiksmas šiuolaikiniam žmogui sukelia greičiau pasipriešinimo ir gynybos reakciją. Susidaro sąlygos pasireikšti apmaudui, netgi pykčiui. Gindamasis žmogus teisinasi, ir tada žmogaus sielai padaroma daugiau žalos, negu naudos.

Pašėlusiuame mūsų gyvenime reikia turėti ramstį, o juo gali būti tik tas, kas amžina — Dievas, o Jis — Meilė, Išmintis ir Grožis, kas ir turi skatinti veikti, ir tik tada atkursim savyje ir pasaulyje nors trupinėlių to, ką mes vadiname tauriu gyvenimu ir tauria mirtimi.

■ “Caritas” draugija Kaune, Marijampolėje ir Utenoje įsteigė “sriubos virtuves”, kuriose sriuba pamaitinami vargan patekę žmonės. Tokių virtuvių bus steigiamos ir kituose miestuose. Jas išlaikyti padeda miestų savivaldybės, įmonės, verslininkai ir kiti aukotojai.

■ Kun. Stasys Raila, atvykęs į JAV 1939 m. ir dėl prasidėjusio II Pasaulinio karo negalėjęs grįžti į Lietuvą, vikaravęs Filadelfijoje, ligi 1976 m. dirbęs LKR Šalpos organizacijoje, atšventė 60 m. kunigystės sukaktį Brooklyne, N.Y., Apreiškimo parapijoje.

LIETUVIŲ EGZODO LITERATŪRA 1945-1990. Redagavo Kazys Bradūnas ir Rimvydas Šilbajoris. Apie įvairius išeivijos rašytojus bei poetus čia pateikia medžiagos net 20 literatų ir literatūros kritikų. Viršelį ir dailės priežiūra Vytauto O. Virkau. Lietuvos Fondo lėšomis knygą išleido Lituanistikos Institutas (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636) 1992 metais. Spaudė "Draugo" spaustuvė, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629. Tiražas — 1000 egz. Kieti viršeliai, daug nuotraukų, 862 psl., kaina 30 dol.

"Redaktorių žodyje" trumpai paminėta, kas ir kur pirmiau buvo mėginę rašyti apie išeivijos literatūrą. Toliau tęsiama:

"Tačiau mūsų egzodo literatūrai augant ir prisiauginant visai naują literatūros tyrinėtojų kartą, augo ir poreikis bendrinio darbo ir rūpesčio dėka nutapyti ir parodyti viso šio egzodinio laikotarpio literatūros portretą. Pirmieji redaktorių (Kazio Bradūno ir Rimvydo Šilbajorio), pasižnekėjimai ta kryptimi prasidėjo 1983 metų pradžioje. Dalinis paskatas buvo dar ir tai, kad Lietuvoje tada buvo išleista koautorinė dviejų tomų Lietuvių literatūros istorija, kurioje išeivijos literatūros pokario dešimtmečiams neparodyta jokie dėmesio, dabarties egzodo literatūros tenai nėra.

Suprantama, jog užtruko, kol buvo suplanuota viso čionykščio veikalo struktūra, kol buvo sutelktas koautorinis kolektyvas daugiausia jau išeivijoje subrendusių ar net ir čia gimusių literatūrologų. O jų rašymo darbui vėlgi prailgus, šios literatūrinės talkos veikalas čia baigiamas 1990 metų faktais, apglėbiant visą tikrąjį 45 metų mūsų egzodo literatūros laikotarpį.

Veikalas dabar išleidžiamas lyg ir trečiasis tomas anos vilniškės dvitomės Lietuvių lite-

ratūros istorijos. Tačiau tenykščių tomų struktūrinių planų čia nesilaikyta. Redaktoriai kokiomis nors specifinėmis nuorodomis iš anksto koautorių nevaržė ir į gautuosius rankraščius savųjų pažiūrų nekaišiojo. Kiek lygino tik stilių, rašybą, taisė vienokias ar kitokias paklaidas, mažino pasikartojimus ir nukrypimus nuo temos į pašalius. Norėta, kad veikalas nebūtų koks vienabalsis, o daugia-balsis, nenuobodus, įvairus savo įžvalgomis ir išvadomis, papuoštas ne tik oficialiomis, bet ir kasdieniško rašytojų gyvenimo nuotraukomis.

Kad visa tai buvo įmanoma daugiau ar mažiau sėkmingai atlikti, nėra vien tik nuopelnas redaktorių, o daugelio žmonių ir institucijų, kurie suprato reikalo ir pastangų prasmingumą. Štai, pavyzdžiui, buvo suprasta, kad ir akademinis darbas mūsųose turi būti bent minimaliai atlyginamas. Todėl redaktoriai yra dėkingi Lietuvių Fondui už paramą veikalo paruošai, už rašančių honorarams ir kitoms išlaidoms paskirtas sumas.

Kada rankraščiai buvo jau sukaupiti, imta dairytis leidėjo. Susitarta su Lituanistikos Institutu. Bet Institutas buvo bepinigis. Ir vėl pagalbon atėjo Lietuvių Fondas, pažadėdamas visą projektą finansine prasme ištempti iki galo. Tos laimingos pabaigos štai ir sulaukėme, o darbo bei išteklių nesigailėjusiems dėkojame".

Milda Budrienė, M.D. AMERIKOS LIETUVIAI GYDYTOJAI (1884-1984). Redagavo Adeodatas Tauragis. Išleido Lietuvių Tyrimo ir Studijų Centras, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636. Kieti viršeliai, 194 psl., kaina nepažymėta. Knygoje paskirta net 18 puslapių daugelio gydytojų nuotraukoms, pradedant nuo tokių veteranų, kaip generolas Vladas Nagevičius, Kazys Grinius, Jonas Šliūpas, o baigiant jauniausiais, kaip Arvydas Vanagūnas, Jonas Daugirdas, Rimgaudas Nemickas.

Knyga bus įdomi ne tik čia aprašytiems gydytojams, bet ir jų pacientams.

LITUANUS. Vol 39, No. 2. Šį numerį redagavo Robertas Vitas. Redakcijos ir administracijos adresas: Lituanus, 6621 S. Troy St., Chicago, IL 60629-2913. Žurnalas išeina keturis kartus per metus: pavasarį, vasarą, rudenį ir žiemą. Prenumerata: bibliotekoms ir įvairioms institucijoms — 15 dol., kitiems — 10 dol. metams.

Paruošė MARIJA A. JURKUTE

KOVO 11-OSIOS AKTAS JAU VALSTYBĖS ARCHYVE

Lietuvos Respublikos valstybiniame archyve pradėtas saugoti Nepriklausomybės atkūrimo aktas. Šį tarptautinės reikšmės dokumentą 1990 metų kovo 11 dieną pasirašė 124 tuometinės Aukščiausios Tarybos deputatai.

Kovo 11-osios aktą Valstybinio archyvo direktoriui Alfonsui Piliponiui perdavė Lietuvos valstybinių archyvų generalinis direktorius Gediminas Ilgūnas. Po to dokumentas buvo nuvežtas į saugyklą, seifas užrakintas ir užantspauduotas.

Nepriklausomybės atkūrimo aktas priimtas amžinam saugojimui, tačiau tai nereiškia, kad dokumentas bus amžinai paslėptas nuo visuomenės. Valstybinio archyvo darbo taisyklės leidžia skolinti dokumentų originalus ne ilgesniam kaip dviejų mėnesių laikotarpiui. A. Piliponio nuomone, tokios galimybės galėtų būti sudarytos tik Lietuvos Respublikos prezidento arba jo įgaliotų prezidento kanceliarijos atstovų pageidavimu. (Lietuvos aidas)

UNIKALUS LEIDINYS APIE MAIRONĮ

1992 metais buvo Maironio metai. Lietuva atšventė mūsų Dainiaus 130-ąsias gimimo metines. Deramai paminėjo šį jubiliejų Maironio muziejus. Pirmą kartą įrengtas ir restauruotas Maironio 8-nių kambarių butas, paruošta nauja literatūrinė ekspozicija, suruošta jubiliejinė paroda iš unikalių Maironio fondo eksponatų. Tačiau svarbiausia — leidinys, skirtas Maironiui,

kurį parengė muziejaus darbuotoja Regina Mažukėlienė.

Pirmą kartą visuomenei pateiktos unikaliuos nuotraukos iš Maironio fondo: štai jis kunigų seminarijos, o štai — Peterburgo dvasinės seminarijos auklėtinis. Leidinyje daug pažįstamų ir artimųjų, su kuriais poetas bendravo ir draugavo, nuotraukų: tai — ištikimas draugas A. Jakštas-Dambrauskas, J. Tumas-Vaižgantas, M. Vaitkus ir kt.

Savo gyvenimą Maironis buvo paskyręs Tėvynei - Lietuvai, šlovino ją savo poezijoje. Leidinyje esama ir keletas rankraščio fotokopijų — smulki, daili, kruopšti rašysena byloja apie poeto menišką sielą. Čia pat ir išleistų knygų viršelių faksimilės.

Didelė leidinio dalis skirta Maironio artimųjų, giminių prisiminimui. Štai visos trys seserys, o štai Maironis savo dukterėčios Elenos Lipčiūtės vestuvėse. Vienintelė Maironio sesuo Kotryna buvo išteklėjusi ir susilaukė nemažo pulkelio vaikų. Visus juos Maironis leido į mokslus: vieni dėdės namuose gyveno ilgiau, kiti trumpiau. Štai ką prisimena Maironio dukterėčia Danutė Lipčiūtė-Augienė: "... jeigu ne dėdė, būtume likę bemoksliai, nes tėviškė Bernotuose per karą buvo sudeginta. Reikėjo kurtis tėvams iš naujo. Dėdė tartum pasakų senelis iš paslėptos skrynios dalijo brangenybes, kurios padėjo mums planuoti gyvenimą, kurti ateitį, bręsti tikrais lietuviais ..."

Leidinyje esama ne tik poezijos rankraščių, bet ir Maironio skaitytų paskaitų fotokopijos. (Paskaitas skaitė Vytauto Didžiojo Universitete apie A. Baranauską, K. Donelaitį ir kt.) Leidinyje galima pamatyti ir Laurų vainiką, kurį jam uždėjo Jelgavoje jo kūrybos vakaro metu... (XXI amžius)

ŠILUTĖ MINI VYDŪNĄ

Rodos visai neseniai įvykdėme Vydūno prašymą - sugrįžti į nepriklausomos Lietuvos žemę. Jo palaikus 1991 m. priglaudė Bitėnų kapinaitės. Prieš 125 metus (1868. 03. 22) Jonaičiuose, Šilutės raj., gimė busimasis Lietuvos filosofas bei kultūros veikėjas, o mirė jis prieš 40 metų (1953. 02. 20) Detmolde, Vokietijoje. Vydūno reikšmę lietuviui dvasiniam tobulėjimui sunku pervertinti. Todėl džiugu,

kad vienas reikšmingesnių renginių, skirtų jo jubiliejui įvyko Šilutėje. Tai tarptautinis ekslibrisų konkursas "Vydūni-125". Jame dalyvavo 106 dailininkai net iš 17 šalių. Konkurso rengėjai sulaukė daugiau kaip 200 knygos ženklų. Žiuri išskyrė 16 geriausių darbų. Vertinant ekslibrisus atsižvelgta ne tik į meninę jų vertę, bet ir į tai, kaip darbuose išreikšta Vydūno dvasia. Paaiškėjo, kad mąstytojo asmenybę geriausiai pavyko suvokti lietuviams dailininkams.

Nenuostabu, kad pagrindiniai prizai atiteko Lietuvos bei išeivijos dailininkams. Aukščiausio įvertinimo susilaukė A.V. Burbos ekslibrisas "Vydūni 125. Calrone". Jame tarsi regime XX amžiaus Lietuvą, bandančią išsivaduoti iš tamsių jėgų glėbio.

Dar dvi Klaipėdos krašto dailininkės tapo konkurso laureatėmis. Tai palangietė S. Kišonaitė-Auželienė ir E. Poškutė-Pumputienė iš Klaipėdos.

Lietuvių dailininkai iš JAV J. Sodaitis bei motina ir dukra: V. Švabienė ir L. Švabaitė-Petrulienė pelnytai tapo konkurso laureatais. Jų sukurti ekslibrisai išraiškingi, juose vykusiai panaudoti etnografiniai elementai.

Puikų įspūdį paliko vilniečio A. Čepausko ekslibrisas, skirtas Vydūno draugijai. Dailininkui pavyko parodyti, kaip dažnas nūdienos Lietuvos inteligentas suvokia Vydūną.

Ekslibrisų konkursą organizavo Lietuvos Vydūno draugija, Šilutės miesto savivaldybė ir Centrinė biblioteka, Lietuvos ekslibrisininkų klubas bei lietuvininkų bendrija "Mažoji Lietuva". Jo rengimui ir katalogo leidimui lėšas paaukoko išeivijos lietuviai Stasė Čilvinaitė-Bajalienė, Vytautas Mikūnas, Veronika Baltramonaitytė-Švabienė, Laima Švabaitė-Petrulienė. Visų jų pastangomis konkursas Šilutėje pasibaigė gražia meno švente.

Šventė baigėsi, šventė tęsiasi. Dabar ekslibrisai, skirti Vydūniui, keliaus iš Šilutės per visą Lietuvą, populiarindami tiek patį Vydūną, tiek ekslibrisų meną. Lietuvos ekslibrisininkų klubas žada parodą nuvežti į daugelį miestų bei rajonų. (XXI amžius)

IŠEIVIAI GRĮŽTA Į KLAIPĖDĄ

Klaipėdos paveikslų galerijoje jau kelinti metai veikia išeivijos dailininkų, gimusių

Mažojoje Lietuvoje, - Prano Lapės, Arčibaldo Bajoraičio ir Prano Domšaičio, - paroda. Dabar išeivijos dailininkų ekspozicija padidės. 35 tapybos, grafikos darbus uostamiesčio dailės gerbėjams padovanojo mūsų tautietis Vladas Vaitiekūnas. Jis jau daugelį metų gyvena JAV, surengęs nemažą parodų Amerikoje - Čikagos Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, Čiurlionio galerijoje, kituose JAV miestuose. Klaipėdos paveikslų galerijai padovanoti darbai atspindi reinkarnacijos temą, kiti darbai artimi Vydūno pasaulėjautai. Beje, Klaipėdos paveikslų galerijai V. Vaitiekūnas padovanojo ir paties parašytą bei iliustruotą knygą apie senuosius lietuvių dievus: "Lietuvių tautos reinkarnacinė veda -žinyčia", 1977 m. šią knygą išleido Čikagos Krumplio Stulpino Questar spaustuvė. (Lietuvos aidas)

KAIP PADĖTI NELAIMINGIESIEMS

Šiauliuose lankėsi Mėlyno kryžiaus Šiaurės Europos Tarybos delegacija, vadovaujama pirmininko Esses Petersono (Norvegija). Ši organizacija rūpinasi grįžusių iš įkalinimo vietų, taip pat alkoholizmu sergančių žmonių reabilitacija. Svarbiausias vizito tikslas — susipažinti su tokio likimo žmonių gyvenimo sąlygomis Lietuvoje, sužinoti, ar yra kokia organizacija, padedant šiems žmonėms, ir kokios pagalbos jiems labiausia reikia. Svečiai susitiko su Lietuvos krikščioniško Labdaros fondo, Vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivybės sąjūdžio Šiaulių skyriaus bei Šiaulių respublikinės ligoninės narkologinio skyriaus atstovais. Aptartos bendradarbiavimo galimybės. (Lietuvos aidas)

IŠ SKANDINAVIJOS Į RYTUS KROVINIAI KELIAUS IR PER LIETUVĄ

Lietuva ir pietų Švedijos regionai baigia ruošti projektą kroviniams iš Skandinavijos šalių į rytų valstybes gabent per Lietuvą. Kelios Švedijos specialistų grupės susipažino su Klaipėdos uosto ir kai kurių Lietuvos aerouostų galimybėmis.

Surasti tiesioginius ekonominius ryšius su Švedija, sujungti šios šalies transporto pajėgumą su Lietuva bandoma seniai. Šiuo metu visi transporto ryšiai su Švedija driekiasi aplinkiniais

keliais per Lenkiją. Ieškoti naujų trumpesnių kelių tarp Lietuvos ir Švedijos prieš keletą metų buvo sukurta bendra abiejų šalių specialistų grupė.

Dar šiais metais numatoma paleisti keltą tarp Klaipėdos ir pietų Švedijos miestų Karlskronos arba Ahuzo, vasarą atidaryti naujus oro skrydžius iš Kauno ir Palangos. Dabar iš Vilniaus nuolat galima skristi į Kristianstadą. Abi šalys taip pat ketina įkurti agentūrines struktūras, kurios rūpintųsi krovniais.

Švedai analizuoja, kiek turistų, automobilių ir krovinių reikėtų ir galėtų gabenti keltai ir lėktuvai į Lietuvą bei toliau į rytus. Tai būtų alternatyva dabar veikiančioms trasoms į Taliną.

Planuojama, kad tarp Švedijos ir Lietuvos kursuos iš esmės perdaryti Klaipėdos-Mukrano keltai arba keltas, kurį ketinama įsigyti, pardavus vieną iš dabar turimų jūrų keltų. Keltų perdarymas kainuos dešimtis milijonų vokiškų markių. Beje, Klaipėdos keltų perkėla susidomėta Prancūzijoje ir Danijoje. Manoma, kad ateityje nuolatiniai transporto tiltai jūra gali būti nutiesti su šiomis bei kitomis šalimis.

Švedijos aviacijos specialistai taip pat ruošia programą, kaip gerinti ir pertvarkyti Lietuvos aerouostus, padidinti erdvės daugumą, nagrinėja kitas problemas. Siūloma, kad šie specialistai dirbtų kartu su pietų Švedijos atstovais ir paruoštų išsamius pasiūlymus dėl dviejų šalių bendradarbiavimo. Krovinių pervežimą nuo gamintojo iki gamintojo numatoma kompiuterizuoti, tuomet kiekvienu momentu bus žinoma, kur yra kroviny, kada tiksliai jis bus pateiktas adresatui. (Lietuvos aidas)

KAIP ŽYMĖSIME SAVO VALSTYBĖS SIENĄ

Kurėjo senosios Lietuvos sienos — sunku tiksliai nustatyti. Tarptautinių ratifikuotų sutarčių nustatytos Lietuvos ribos iki 1924 metų apėmė 88, 111 kv. km plotą, bet ir šių Lietuvai pripažintų plotų neteko valdyti, nes 1920 m. spalio 9 dieną Lenkijos armija, sulaužiusi Suvalkų sutartį, įsiveržė į Vilnių ir okupavo didelį rytinių Lietuvos žemių plotą. Lietuvos žemės sumažėjo iki 55.670 kv. kilometrų. Tokia teritorija nekito iki 1939 m. kovo 22 dienos,

kai Vokietija atplėšė Klaipėdos kraštą. Lietuvai liko tik 52.822 kv. km. Po Antrojo pasaulinio karo Lietuva turėjo 65.197 kv. kilometrų. Šiandien šis plotas yra priglaudęs arti 4 milijonų gyventojų.

Atgavus Lietuvai nepriklausomybę, iš naujo nustatomos Respublikos sienos, žymimi stulpai.

Lietuvos krašto apsaugos ministerija firmai “Polimega” yra užsakiusi pagaminti apie 10 tūkstančių pasienio ženklų. Tai emaliuotos metalinės plokštės, kuriose herbas ir užrašas: “Lietuvos Respublika”. Žemiau stulpas bus nudažytas mūsų Respublikos valstybinės vėliavos spalvomis, po jomis — stulpo numeris.

Dabar laikiniais mediniais stulpeliais sužymėtas Lietuvos-Latvijos pasienio ruožas. Lietuvos-Kaliningrado srities siena bus pažymėta, kai bus pasirašytos sutartys tarp šių respublikų. (Tiesa)

SOSTINĖ RENGIASI POPIEŽIAUS VIZITUI

Vilniaus miesto merijos darbuotojai praneša, kaip ruošiamasi sutikti Šventąjį Tėvą. Sudarytas organizacinis komitetas, kuriam vadovauja V. Kamaitis. Pasak finansų skyriaus biudžeto poskyrio viršininkės V. Laiconienės, deramai šiam priėmimui pasirengti Vilniaus miestui reikia 550 mln. tl. Vyriausybė skyrė tik 30 mln. tl., 300 mln. tl. tikimasi gauti iš miesto biudžeto. Kol kas tų pinigų nėra, tai turėtų būti neplaninės ketvirčio pajamos. Tačiau mažiausiai 200 mln. tl. dar trūksta, todėl įkurtas “Vilniaus miesto paruošimo Popiežiaus vizitui fondas”. Visi geros valios žmonės, taip pat įstaigos ir organizacijos galės aukoti pinigų pagal savo išgales.

Planuojama sulaukti milijono pilgrimų, tad reikia pasirūpinti jų nakvyne, sveikatos apsauga, buitinėmis. Turi būti sutvarkytas ir aptvertas 22 km Vilniaus gatvių, kurioms važiuos Popiežiaus eskortas, ruožas. Laukia Aušros Vartų, Arkikatedros. Šv. Kazimiero bažnyčios remonto darbai. Architektas V. Nasvytis rengia projektą, kaip sutvarkyti ir pagerinti Vingio parką. Valdybos kultūros skyriaus vedėjas A. Petrauskas sakė, kad skeptiškai nusiteikusiems žmonėms galima priminti pasaulio praktiką: Šv. Tėvą — Katalikų Bažnyčios galvą ir Vatikano valstybės vadovą — priimti šalis pati padengia

visas išlaidas. Antra vertus, bus sutvarkyta aplinka ir pastatai.

Prieš dvejus metus lenkams Popiežiaus vizitas kainavo vieną milijoną dolerių. Smulkūs verslininkai gali jau dabar pradėti gaminti atminimo suvenyrus, skirtus šiai progai. Antraip tuo pasinaudos Lenkijos biznieriai — užtvindys prekystalius Pietryčių Azijoje pagaminta religine produkcija.

Numatyta įrengti 20 automobilių stovėjimo aikštelių, kurios užims apie 62 ha. Kadangi stokojama lėšų, tikimasi, kad organizacijos apsiims sutvarkyti ir eksploatuoti tuos žemės plotus.

Vingio parke milijoninei maldininkų miniai Šventasis Tėvas aukos šv. Mišias, kuriose dalyvaus 10 profesionalių mišrių chorų, Vilniaus bažnyčių lietuvių ir lenkų chorai. Bus atliekamos J. Naujaliao Mišios. (Lietuvos aidas)

IŠVYKDAMI IŠ LIETUVOS, VAKARŲ EUROPOS STUDENTAI VYRESNIAJĄ KARTĄ PAVADINO PRARASTĄJĄ

Vilniaus universiteto Ekonomikos fakultete įvyko tarptautinis studentų seminaras, į kurį buvo atvykę studentai iš Vokietijos, Anglijos ir Danijos universitetų. Jiems paskaitas skaitė Vilniaus universiteto profesoriai, Vyriausybės atstovai. Pasibaigus seminarui, savo mintimis pasidalijo Bairoito universiteto Oliveris Rentschleris ir Joergas Doerleras bei Alborgo universiteto studentė Pernille K. Jensen.

Pernille sakė, kad Lietuvos studentai labai patiklūs, jie dar nemoka vertinti kritiškai to, kas jiems sakoma. Joergas pritarė: žmonės Lietuvoje stebėtinai nuolankiai priima visa, kas vakarietiška — ir idėjas, ir vartojimo prekes. Studentai čia daug geriau informuoti apie Vakarų Europos politinę ir ekonominę situaciją nei jų bendraamžiai Vokietijoje. Joergui patiko, kad jaunimas sugeba motyvuoti savo idėjas ir veiksmus. Studentas iš Vokietijos Oliveris vyresniąją kartą pavadino prarastąja, nes ji nenori ir negali pasikeisti. Anot Joergo, Rytų Vokietijoje vyresnioji karta gana sėkmingai keičia savo gyvenimo būdą, nors daugelis jų praeitį prisimena su nostalgija — kaip ramų gyvenimą, kai viskas buvo garantuota.

Svečiai pastebėjo, kad Lietuvos žmonės kar-

tais dar mąsto sovietiškai, ypač tuomet, kai turį ką nors svarbaus nuspręsti ar priimti atsakomybę. Net jaunimui tuomet trūksta ryžtingumo. Joergui buvo keista, kad žmonės taikstosi su blogybėmis ir neprieštarauja.

Studentai pabandė apibūdinti lietuvi. Oliverui atrodė, kad lietuvių mentalitetas panašus į skandinavų, nes jie mėgsta ramų gyvenimo būdą. Joergas Lietuvoje jautėsi kaip namie ir pastebėjo tik ekonominius skirtumus.

Pernille iš Danijos pasakė, kad daugelis danų į Lietuvą tebežiūri kaip į vieną iš trečiojo pasaulio šalių. (Lietuvos rytas)

"GOTVIL INTERNATIONAL" TIKI

Šiauliuose lankėsi švedų architektai iš "Gotvil International" firmos Ori Meromas ir Goranas Lundavistas. Viešnagės tikslas — apžiūrėti Zoknių aerodromą, o vėliau parengti civilinio aerouosto generalinį projektą.

Anglijos verslininko vadovaujama firma Lietuvoje veikia jau kelinti metai. Kapitalas investuojamas į statybas. Šiauliečiams ši firma žinoma iš Laisvalaikio centro statybos. Firmos prezidentas jau kelerius metus gyvena Lietuvoje, todėl jis geriau nei kiti užsieniečiai susipažinęs su vietos situacija.

Ori Meromas, beje, mokslus baigęs JAV, sakė, kad jų kompanijos darbas Lietuvoje ir Rytuose skiriasi: čia gerokai brangesnės specialistų paslaugos. Kadangi Lietuva turi savų neblogų specialistų, jie dirbs tik prie generalinio projekto. Ar yra tekę ką nors panašaus daryti? Tokio masto — ne. Juk Šiaulių aerodromas — vienas iš Didžiausių Vakarų Europoje. Architekto nuomone, Zokniai ateityje turėtų tapti tarptautiniu aerouostu, atitinkančiu Vakarų standartus. Svečias pasakė: "Ne visi užsieniečiai tiki, kad Zokniai perspektyvūs. O 'Gotvil International' tiki". (Lietuvos aidas)

TILTAS VIS TRUMPĖJA

Šį kurortinį sezoną poilsiautojų numylėtas Palangos tiltas pasitiks rekordiškai sutrumpėjęs — tokio ilgio jis dar niekada nėra buvęs. Tiltlo remontas šiuo metu yra vienas iš svarbesnių pasirengimo naujam kurorto sezonui darbų. Tačiau Vyriausybės skirtų 22 mln. talonų užteks

Kalba "Laiškų lietuviams" šventės vadovė
Nijolė Užbalienė.

M. Vidzbelio nuotr.

suremontuoti tik kokį šimtą metrų (visas jo ilgis buvo 450 m).

Kaip informuoja Palangos savivaldybė, įpusėtas rengti naujo jūros tilto projektas. Jį įgyvendinti būtų galima pradėti jau šiais metais, jei valiutiniame aukcione pasisektų parduoti

vieną iš Palangos pastatų, anksčiau priklausiusių KGB. Naujasis tiltas bus gelžbetoninis, medžiu bus dengta tik vaikščiojimui skirta dalis.

Visi kiti pasirengimo naujam kurorto sezonui darbai Palangoje beveik merdėja, nes miesto tvarkymui šiais metais skirta tik 41 milijonas talonų, kurių nepakanka net patiems būtiniausiems darbams. (Respublika)

ŠIMTAS BUDŲ PASTATYTI NAMĄ

Šiuo metu Lietuvoje statoma apie 19 tūkstančių namelių. Vis daugiau tokių statybų persikelia į kaimą. Tačiau ir ūkininkai bando mėgdžioti miestiečius: gyvenvietėse ir vienkiesiuose kyla dviejų-trijų aukštų neekonomiškos ir "suryjančios" daug kuro sodybos, turinčios iki 120 ir daugiau kvadratinų metrų gyvenamojo ploto, statybai pasirenkamos pasenusios ir neefektyvios konstrukcijos. Apie tai kalbėjo statybos ir urbanistikos ministras Algirdas Vapšys per spaudos konferenciją, skirtą tarptautinei parodai-mugei "Efektyvi statyba-93. Sodyba". Ji Lietuvos parodų centre "Litexpo" rengiama spalio 19-22 dienomis.

Šioje parodoje Lietuvos ūkininkai ir mažųjų miestų gyventojai bus supažindinti su naujais ūkių statybos būdais, konstrukcijomis, jų įrengimo, mechanizavimo metodais, ypač akcentuojamos energetinė ūkių sistema, galimybės panaudoti alternatyvius energijos šaltinius bei vietinį kurą. Kvietimai dalyvauti parodoje-mugėje "Efektyvi statyba-93. Sodyba" išsiųsti maždaug 599 firmų į Daniją, Skandinavijos šalis, Prancūziją, Vengriją, JAV, NVS respublikas. Šiuo metu yra sukurta apie 90 statinių projektų ūkininkams, dar apie 50 jų ruošiami.

O su kai kuriais Lietuvos projektuotojų, statybinių firmų pasiūlymais namų statytojai gali susipažinti jau dabar Vilniaus techninėje bibliotekoje, veikiančioje nuolatinėje parodoje "Mūsų namai". Joje savo produkciją pateikė Vilniaus technikos universitetas, Architektūros ir statybos institutas, akcinė bendrovė "Žemprojektas", parodos rėmėja uždaroji akcinė bendrovė "Bylantys" ir kitos šalies firmos. (Lietuvos rytas)

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, SJ

Taisyklinga kalba aiškinkime tikėjimo dalykus

Antanė Kučinskaitė

Katekizmas nuo seno skelbia svarbiausią tikėjimo tiesą: Yra vienas Dievas *trijuose Asmenyse*. Pripratome prie tokio vietininko ir nebejauciame, kad jis nepritampa prie lietuvių kalbos sintaksės polinkių. Teologai galėtų apsvarstyti, ar čia netiktų įnagininkas: Yra vienas Dievas trimis Asmenimis. Tačiau geriausia vartoti sudurtinį būdvardį — *Triasmenis* Dievas (plg.: tritomis žodynas, dvidalė apysaka, plačiašakis medis...)

Buvome pratę duoti vaikams klausimą: Kam gyvename *ant žemės*? Prielinksnio *ant* jau senokai turėjome atsisakyti. Juk išmokome naujoviškai “Tėve mūsų” maldoje sakyti: Teesie Tavo valia kaip danguje, taip ir *žemėje*. Tad ir katekizmo klausimui to prielinksnio *ant* nereikia: Kam gyvename *žemėje*?

Taisytinas ir šio klausimo atsakymas: Kad *pildydami* Dievo valią nueitume į dangų. Lietuvių kalbai netinkama reikšmė pavartotą *pildyti* turime pakeisti veiksmožodžiu *vykdyti*. Taigi Dievo valią *vykdome*, ne *pildome*!

Mes neįstengtume gyventi pagal Dievo valią

— laikytis visų Dievo ir Bažnyčios įsakų, išvengti nuodėmių, jei mūsų nestiprintų *antgamtinė* pagalba, kurią vadiname Dievo malone. Senesniuose katekizmuose rašoma: *viršgamtinė* Dievo pagalba. Priešdėlis *virš* — lietuvių kalbai čia netinka!

Ne visai gerai katekizmuose nusakoma vaikams Angelų Sargų paskirtis. Angelai, kurie *sergsti* žmones, vadinasi Angelai Sargai. Tarminė esamojo laiko forma *sergsti* keistina į bendrinės kalbos norminę lytį *sergi*. Be to, angelo Sargo uždavinys ne tik sergėti jam paskirtą žmogų nuo pavojų, bet ir padėti jam melstis, stengtis būti geram. Juk ir maldelėje prašome, kad Angelas Sargas mus nuvestų į dangų. Todėl reiktų Angelų Sargų paskirtį vaikams nusakyti plačiau: Angelai, kurie *globoja* žmones ir *sergi juos nuo pavojų*, vadinasi Angelai Sargai.

Šiek tiek reikia patikslinti Dievo teismų terminus. Pirmasis teismas, tuojau po mirties, katekizmuose paprastai neturi specialaus pavadinimo, o antrasis — pasaulio pabaigoje būsimas teismas — vadinamas *paskutiniu*. Šis terminas netikslius: jeigu iš viso tėra du teismai, tai netinka antrąjį vadinti *paskutiniu*. Katalikų šeimoms skirtajame katekizme “Mūsų tikėjimo šviesa” (V.K. 1980) parinkti labai taiklūs terminai: pirmasis vadinamas *asmeniniu* teismu, antrasis — pasaulio pabaigos — teismas vadinamas *visuotiniu* teismu.

Norime taip pat priminti, kad šv. Mišias galima tik *užprašyti*, o ne *užpirkti*, kaip dažnai girdime sakant! Šv. Mišios — ne prekė, kad galėtume jas *pirkti*, *užpirkti*! Juk šv. Mišių auka — tai paties Išganytojo Jėzaus Kristaus kryžiaus aukos sudabartinimas. Tai malonių versmė — anaipol nepalyginama su jokiais žemiškomis vertybėmis. Ta proga duodama kokia sumelė nėra kaina ar užmokestis, o auka kunigui pragyventi.

Iš katekizmo esame išmokę, kad sekmadieniais ir šventadieniais turime pareigą *išklaudyti* šv. Mišias. Taip mokome ir vaikus. Šis veiksmožodis nenusako mūsų pareigos. *Išklaudyti* galima

■ Kauno tarpdiecezinėje kunigų seminarijoje lankėsi Šv. Sosto nuncijus Lietuvai arkiv. Justo Mullor Garcia. Jis kalbėjo, kokiomis savybėmis turėtų pasižymėti šios dienos seminaristas — ateities kunigas: būti tolerantiškas, išsilavinęs, mokąs kelias kalbas.

paskaitą, pranešimą — vadinasi, pasyviai laikantis suvokti ausimis. Apie šv. Mišias taip pasakyti per mažą. Mūsų pareiga įsijausti į šv. Mišių aukų ir kartu su kunigu jas aukoti! Taigi mes turime *dalyvauti* šv. Mišiose. Mažiems vaikams, žinoma, tai sunku išaiškinti, bet dabar, kai leidžiama mokyklose dėstyti tikybą, vyresnėse klasėse reikia nepagailėti laiko, kad išryškėtų šv. Mišių aukos prasmė, jų vertė, kad jaunuoliai tikrai išmoktų ir turėtų norą jose *dalyvauti* atsakinėjimu, giedojimu, įsijautimu.

Svarbu išryškinti dvi pagrindines šv. Mišių dalis: *Žodžio liturgiją* ir *Aukos liturgiją*. Teko matyti katekizmėliuose vartojamą čia terminą *liturgika*: *Žodžio liturgika*, *Aukos liturgika*. Toks terminas su formantu *-ika* šiam tikslui netinka. *Liturgika* yra *liturgijos* mokslas! O šv. Mišios juk yra pati *liturgija*.

Per Žodžio liturgiją šv. Mišių dalyviai pirmiausia apvalo sielą, sužadindami gailestį dėl nuodėmių, tada garbina Dievą, klauso Dievo žodžių — pranašų ir apaštalo raštų bei pačių Evangelijų skaitymo, išpažįsta tikėjimą. Visuotinės maldos žodžiais prašo ne tik sau, bet ir visiems žmonėms malonių.

Seniau pranašų ar apaštalo raštų skaitymas buvo vadinamas *lekcija*. Dabar šį lotyniškos kilmės žodį pakeitėme lietuvišku veiksmažodiniu daiktavardžiu *skaitymas*. O skaitomąjį tekstą vadiname *skaitiniu*. Sekmadeniais, šventadieniais ar šiaip kitomis iškilmingomis progomis, kai daugiau žmonių, skaitomi du skaitiniai. Po pirmojo skaitinio dar skaitoma ar giedama kuri nors psalmė. Po kiekvieno psalmės posmo šv. Mišių dalyviai atsakinėja *priegiesmiu*.

Aukos liturgijos yra 3 dalys: *atnašavimas*, *perkeitimas* ir *susivienijimas*. Seniau buvo vartojami kitokie terminai: *aukojimas*, *pakylėjimas*, *komunija*. *Aukojimas* — per plati sąvoka: visos šv. Mišios yra aukojimas. O *pakylėjimas* išryškina ne patį svarbiausią šv. Mišių momentą. Kai duona ir vynas pasikeičia į nežemišką substanciją, — tai ir yra *perkeitimas*, o *pakylėjimas* — tai tik parodymas žmonėms to, ko iš tikrųjų mes savo žemiškomis akimis nesugebame pamatyti. *Susivienijimas* ir *komunija* — abu lygiaverčiai terminai: pirmasis lietuviškas, antrasis tarptautinis.

(“Kat. pasaulis”, 1990 gegužė)

Truputį filosofijos »»atkelta iš 230 psL

Senojo Testamento kunigiškumą norėjo supraciti žydas filosofas Filonas, Kristaus amžininkas, gyvenęs Aleksandrijoje (plg. Scheller, 110 psL). Kunigas savo prigimtimi yra savaimingas žmogus. Su dieviškumu kunigas jungiasi tuo būdu, kad yra gavęs iš Kristaus tokius įgaliojimus, kurie jam leidžia veikti taip, kad jo sprendimas galioja ne tik žemėje, bet ir danguje.

Tarpininkas tarp Dievo ir žmogaus turi savyje ir didelį pavojų. Jis gali pasidaryti Dievo pakaitalu, būtent kažkuo, kas stovi tarp Dievo ir žmogaus. Panašiu keliu yra pradėjusios eiti daugumas pagoniškų religijų. Tai yra sumanymas padaryti kažką, kas dar nebūtų Dievas, bet kas žmonėms padėtų suprasti Dievą. Tai yra didelis žmonijos religijų klystkelis. Panašiu keliu tautų protėviai yra pasidarę Dievo pakaitalais. Galbūt už tai ne tiek jie patys yra atsakingi, kiek jų visuomenės, juos sudievinusios, neįstengdamos gerai išmąstyti Dievo sampratos. Tie žymūs asmenys, be abejo, yra turėję kai kurių Dievo dovanų, tačiau noromis ar nenoromis suvaidindavo Dievo vaidmenį, atitolinantį nuo žmonių. Jų realumą tautos liudija įvairiausios mitologinės būtybės.

Bet nėra reikalo apie tai kalbėti, kai mąstome apie katalikišką kunigo sampratą. Jis nėra Dievo pakaitalas, bet tik kai kurių dieviškų funkcijų atlikėjas, būdamas tik žmogus. Klaidinga būtų ir kunigo-tarpininko sąvoka, jeigu jis būtų suprantamas, kaip žmogaus ar žmonių visuomenės atstovas pas Dievą. Dievui, santykiaujančiam su žmogumi, tokia atstovybė nereikalinga. Jis turi betarpišką sąlytį su jo paties sukurta kiekvieno žmogaus siela. Kunigo-tarpininko vaidmuo yra ribotas ir šiuo atveju. Jis yra tik tam, kad pagelbėtų žmogui, bet ne tam, kad būtų Dievui koks nors žmogaus atstovas.

(*Bus daugiau*)

Naujas dirigentas diriguoja orkestrui. Kai pradeda groti, jis vėl sustabdo orkestrą ir liepia groti iš pradžios. Tada atsistoja pirmasis smuikininkas ir sako:

— Leisk mums groti toliau be sustabdymų, jeigu dar kartą sustabdysi, mes pradėsime groti taip, kaip pats diriguoji.

Vienas bankininkas susipažino su panele D. Pradėjęs su ja draugauti, sumanė ją vesti, bet ne daug ką apie ją žinodamas, kreipėsi į vieną privačią žinių agentūrą, prašydamas platesnių informacijų apie panelę D. Gavo tokį atsakymą: „Panelė D. kilusi iš labai garbingos šeimos, gyvena labai padoriai, laikosi visų doros taisyklių, tik... paskutines kelias savaites ėmė draugauti su vienu bankininku, kurio praeitis labai tamsi...”

ΔΔΔ

Du vokiečiai, atvykę į Ameriką, temokėdami angliškai tik keletą žodžių, nuėjo į barą.

— Bartender! Two Martinis! — užsako

Hansas ir pakelia du pirštus, kad būtų visai aišku.

— Dry? — paklausė baro tarnautojas.

— No! — sušuko Hansas. — Zwei!

— Atsiprašau, ponias, gal galėtumėte nusiimti skrybėlę. Aš sumokėjau už bilietą du dolerius ir noriu pamatyti filmą.

— Atleisk, gerbiamasis, aš užmokėjau už skrybėlę 10 dolerių ir noriu, kad ją kiti pamatytų.

ΔΔΔ

Moteriškė gavo raštelį, kuriame buvo pasakyta, kad ji sutartoje vietoje paliktų tūkstantį dolerių. Jeigu ji nesutiktų, tai grasinama pavogti jos vyrą. Moteriškė parašė tokį atsakymą:

— Tūkstančio dolerių aš neturiu, bet tičiuosi, vaikinai, kad jūs savo žodžio laikysitės.

Profesorius įrašė lentoje HNO formulę. Pamatęs snaudžiantį studentą, klausia:

— Kas tai per formulė?

— Tuoj... — sako studentas. — Va, turiu ant galo liežuviu.

— Tai greičiau išspjauk, — sako profesorius, — nes tai azoto rūgštis.

Vienas kunigas labai mėgdavo kortas. Vieną vakarą lošė iki ryto ir, įsikišęs į rankovę kortas, išėjo sakyti pamokslą. Jam sakant pamokslą ir mosuojant rankomis, iškrito iš rankovės kortos ir pradėjo byrėti bažnyčioje. Tada kunigas greitai susigriebė ir sako:

— Ir jūs lėksite pragaran, kaip šitos kortos, jei netikėsite Dievu.

synchroniškai su tautos ir valstybės sėkmingu vadavimusi iš sovietinės priespaudos. Bet ar tokia darna įmanoma pervartų metu? Todėl, manyčiau, ne kategorišką kritiką, ne egoistinius interesus, ne nežabotą laisvę turėjo reikšti intelektualai-laisvamaniai, o ugdyti tautos moralinį susitvardymą, pasiaukojimą, sąmoningumą... Kadaisė Vytautas Alantas šaipėsi iš viduramžių lietuvių būdo dėl to, kad šisai savų šaltinių vandenį pylė ant svetimųjų malūnų... Pagalvokime — ar mes, XX a. lietuviai, kartais nepasielgiame panašiai.

■ Lietuvoje vis dažniau ir dažniau dingsta iš kapinių variniai kryžiai ar jų dalys, lupami nuo bažnyčių stogų variniai skardos lapai. Kovo 28 d. buvo nuniokotas Kryžių kalnas. Sulaikyti du jaunuoliai, kurie prisipažino sugadinę ten 6 kryžius. Pas juos rasta apie 50 kg vario ir žalvario metalų.

■ Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacinis centras pasirašė sutartį su RTV (Radijo ir televizijos valdyba), pagal kurią kiekvieną penktadienį bus transliuojama šio centro paruošta “Katalikų studija”, o sekmadieniais rodomos “Religijos valandėlės”.

■ Spaudos žiniomis “prapuolęs” Lietuvos nepriklausomybės atstatymo Kovo 11d. aktas “atsirado”. Pasirodo, jis buvo saugomas kardinolo V. Sladkevičiaus. Dabar šis aktas jau perduotas saugoti Valstybės archyvu.

■ Lietuvos vyskupų konferencija įpareigojo arkiv. J.A. Bačkį, vysk. S. Tamkevičių ir diak. G. Grušą spręsti techninius ir dvasinio pasirengimo klausimus, susijusius su popiežiaus apsilankymu Lietuvoje. Popiežius bus Vilniuje, Kaune, Kryžių kalne prie Šiaulių, Šiluvoje ir gal dar kai kuriose kitose vietose.

■ Vilniaus arkiv. J. A. Bačkio nuomone, beveik visi lietuviai esą apkrikštyti, tačiau praktikuojančių katalikų miestuose tėra vos 15%.

■ Gavėnios metu prel. Kazimieras Vasiliauskas, Vilniaus arkikatedros klebonas, pravedė rekolekcijas Toronto Prisikėlimo, Mississaugos Lietuvių kankinių ir kitose Kanados lietuvių parapijose.

■ Kovo 30 d. nežinomi vandalai bandė padegti Šv. Jurgio lietuvių bažnyčią Clevelande, paleidę

pilnu greičiu į ją pavogtą automobilį, pakrautą statine benzino. Laimei, benzino statinė nesprogo.

■ Kun. Kazimieras Simaitis, buv. Šv. Antano parapijos Detroite klebonas, šį pavasarį grįžo nuolatiniam gyvenimui į Lietuvą.

■ Gavėniai baigiantis, trijose Čikagos ir apyl. bažnyčiose buvo surengti religiniai koncertai. Kovo 28 d. Šv. Andriejaus bažnyčioje (Calumet City) tos bažnyčios ir Lietuvos vyčių chorai, vadovaujami muz. F. Strolis, o Verbų sekmadienį, balandžio 4 d., Švč. M. M. Gimimo par. choras, vad. muz. A. Lino, surengė religinius koncertus su solistais ir instrumentalistais. Tą pačią Verbų dieną liet. evang. liuteronų “Tėviškės” parapijos choras, vad. muz. R. Šoko, surengė Giesmių vakarą. “Tėviškės” parapija turi panašių koncertų seniausią tradiciją.

■ Prel. dr. Simonas Morkūnas, buv. Prisikėlimo parapijos Kaune vikaras ir Šv. Vincento Pauliečio draugijos skyriaus pirm., uolus labdarybės veikėjas, ilgametis Sioux City, Iowa, klebonas, šiais metais atšventė 91 m. amžiaus ir 60 m. kunigystės sukaktis.

■ Telšiuose, Respublikos g. 18, atidarytas katalikiškas knygynas. Jame prekiaujama periodine spauda, maldaknygėmis, katekizmais, knygomis, įvairiais bažnytiniais reikmenimis, paveikslais.

■ Naujasis katalikų katekizmas, pasirodęs 1992 m. gale, dabar verčiamas į keletą pagrindinių kalbų, turi 4 dalis. Pirmojoje dėstomos tikėjimo tiesos, remiantis “Tikėjimo išpažinimo” tekstu; antroji svarsto Bažnyčios struktūras ir funkcijas, nagrinėdama septynis sakramentus; trečioji - dekalogu pagrindžiamas moralinis mokymas; ketvirtoji svarsto maldą, remiantis “Tėve mūsų”.

■ Pasaulio jaunimo dienos bus 1993 m. rugpjūčio 11-15 d. Denveryje, Colorado. Manoma, kad dalyvaus apie 100.000 jaunimo iš viso pasaulio. Iš Lietuvos tikimasi sulaukti apie 30. JAV lietuvių delegaciją organizuoja sės. Ignė. Dalyvaus ir lietuvių vysk. išeivijos reikalams P. Baltakis. Kulminacinis išskilmių punktas — pop. Jono Pauliaus apsilankymas tose dienose.

Juoz M.

“Laiškų lietuviams” metinė šventė

Š.m. gegužės mėn. 16 d. buvo suruošta tradicinė “Laiškų lietuviams” metinė šventė, kurios svarbiausias tikslas — konkurso premijų įteikimas laimėtojams. Iškilmės buvo pradėtos Mišiomis, kurias Jėzuitų koplyčioje aukojo redaktorius Juozas Vaišnys, SJ. Po Mišių visi sugužėjo į Jaunimo Centro didžiąją salę. Šventei vadovavo redakcijos narė Nijolė Užubalienė. Po savo trumpos įžanginės kalbos, nušvietusios “Laiškų lietuviams” kasmet organizuojamų konkursų reikšmę, ji pakvietė redaktorių vadovauti premijų įteikimo ceremonijoms.

Redaktorius, pasveikinęs visus susirinkusius svečius, premijų laimėtojus, mecenatus ir šventės talkininkus, pateikė šiek tiek šių metų konkurso statistikos. Iš viso buvo atsiųsta 44 straipsniai: 40 iš Lietuvos ir 4 iš JAV. Konkurse buvo dvi dalyvių grupės: suaugusieji ir jaunimas. Suaugusieji atsiuntė 27 straipsnius, o jaunimas — 17. Dalyvavo 18 vyrų ir 25 moterys. Tiek suaugusiems, tiek jaunimui buvo nutarta duoti po penkias premijas. Suaugusiems: I — 200 dol., II — 150 dol., III — 100 dol., IV — 75 dol., V — 50 dol. Jaunimui: I — 100 dol., II — 80 dol., III — 60 dol., IV — 40 dol., V — 20 dol. Visų laimėtojų pavardės jau buvo paskelbtos birželio mėn. numeryje.

Šių metų mecenatai buvo: 300 dol. — dr. Birutė Kasakaitienė; po 200 dol. — dr. Albina Prunskienė, Vanda Prunskienė, Ona Siliūnienė; 150 dol. — Stefanija Rudokienė; po 100 dol. — Vaclovas ir Margarita Momkai, Barbora Morkūnienė, Jadvyga ir Bronius Jankauskai, Juozapas Steponaitis. Prel. Juozas Prunskis jau seniau yra davęs 3000 dol. įdėti į banką, kad kasmet konkursui būtų atitinkama suma iš gaunamų procentų.

Ateinančiam konkursui jau aukojo: 300 dol. dr. Birutė Kasakaitienė; 100 dol. V. ir M. Momkai, A. Lauraitis, V. ir Br. Jankauskai. Visiems labai dėkojame, bet premijoms tų aukų dar neužteks, nes iš viso reikia apie pusantro tūkstančio dolerių. Tikimės, kad atsiras ir daugiau aukotojų.

Julija Šaulienė ir prel. Juozas Prunskis pateikė gražią staigmeną: ponias Šaulienė surinko ir įteikė 30 prenumeratų “Caritas” darbuotojoms Lietuvoje, o prel. Prunskis įteikė 300 dol. užsakyti žurnalą dvidešimčiai asmenų. Tai tikrai malonus gestas. Jau ne kartą esame prašę, kad skaitytojai užsakytų “Laiškus lietuviams” mūsų tautiečiams Lietuvoje. Šis prašymas jau išgirstas ir įvykdytas, laukiame, kad ir kiti pasektų tokiu gražiu pavyzdžiu.

Redaktorius J. Vaišnys, SJ, šiais metais švenčia savo kunigystės auksinį jubiliejų, jis buvo įšventintas kunigu Romoje 1943 m. liepos 10 dieną. Ponios jį pagerbė, gražiai pasveikindamos ir apjuosdamos tautiška juosta.

Šventę šiais metais suruošė administratorė Aleksandra Likanderienė. Jai įvairiais darbais talkininkavo: R. Andrijauskienė, S. Endrijonienė, J. Ivašauskienė, P. Masilionienė, S. Plenienė, A. Ramanauskienė, N. Užubalienė, Z. Žilevičienė, E. Likanderis, K. Rožanskas. Meninę programą atliko Rasos Poskočimienės vadovaujama tautinių šokių grupė “Spindulys”. Vakariene paruošė Ona Norvilienė. Visiems nuoširdžiai dėkojame.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas — Algirdas Paliokas, SJ. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Marija A. Jurkutė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė. Techn. redaktorė — Teresė Pautienūtė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (312) 737-8400. “Draugo” spaustuvė. Metinė prenumerata - 15 dol., atskiras numeris - 1,50 dol.